№45 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI INV.№

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

2001 йил 28 феврал чоршанба

Сотувда эркин нархда
№ 44 (2606)

Олий Мажлисда

Фикрлашиб олинди

Кеча Олий Мажлиснинг Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитасида янги таҳрирдаги «Мудофаа тўғрисида»ги қонун лойиҳасининг муҳокамасига бағишланган семинар бўлиб ўтди. Уни қўмита раиси А. Турсунов олиб борди.

Қўмита раисининг таъкидлашича, «Мудофаа тўғрисида»ги қонуннинг янги таҳрирдаги лойиҳаси тайёрланишининг сабаби амалдаги қонуннинг бугунги кун талабларига жавоб бермай қолганлигидадир. У айни пайтда, депутатлар, соҳа мутахассислари ва вакиллари томонидан кенг муҳокама қилинмоқда.

Бу галги семинар ҳам мазкур қонун лойиҳаси муҳокамасига бағишланди. Унда қонуннинг аҳамияти, муҳим жиҳатлари, қуролли кучлар фаолиятининг асосий тамойиллари хусусида гап борди. Шунингдек, қонун лойиҳаси бўйича вазирликлар, тегишли ташкилот ва идоралардан тушган таклиф-мулоҳазалар кўриб чиқилди. Улар асосида лойиҳага қўшимча ва ўзгартишлар киритиш ҳақида фикрлашиб олинди.

Музаффар НОРМАТОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Маҳсулот харидоргир бўлса...

Жомбой туманидаги «Санжинтекс» Ўзбекистон-Туркия қўшма корхонаси маҳсулотларига талаб тобора ортмоқда. Чунки бу ерда пахта толаси қайта ишланиб, ип ва матолар тайёрланади. Бу маҳсулотлар эса харидоргирдир. Шу боис Ҳамдўстлик мамлакатларига 27,8 тонна бўялган, 42,1 минг АҚШ долларилик бўялмаган газламалар экспорт қилинди. Энг муҳими, бугунги кунда қўшма корхонада ўнлаб хотин-қизлар иш билан банд.

СУРАТЛАРДА: илғор тўқувчи Дилфуза Хушвақтова; тўқув цехида.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган суратлар.

ФОЙДАЛИ СЕМИНАР

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академиясида Иқтисодиётни эркинлаштириш даврида республикада ижтимоий соҳани ислоҳ қилиш мавзуида илмий-амалий семинар-кенгаш машғулотлари бошланди. Жаҳон банки институти ҳамда Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети томонидан ташкил этилган анжуманда мутасадди вазирликлар, идоралар, маҳаллий ҳокимият ва оммавий ахборот воситаларининг вакиллари иштирок этмоқда.

Семинар Жаҳон банки институтининг 1993 йилдан буён амалга оширилаётган "Ўтиш даврида ижтимоий соҳани ислоҳ этиш" ўқув дастурига мувофиқ ўтказилмоқда. Бугунги кунда ушбу дастур бўйича дунёнинг ўн уч мамлакатида иш олиб борилмоқда. Бундан кўзланаётган мақсад иқтисодиёти ўтиш даврини бошдан кечираётган мамлакатларда ижтимоий ёрдам, ижтимоий суғурта, пенсия таъминоти, меҳнат бозори ва бандлик хизмати, соғлиқни сақлаш ҳамда таълим тизимидаги барча ислоҳотларни қўллаб-қувватлаш, улардаги ижтимоий масалалар ечимини таҳлил этиш, ривожланган давлатларнинг бу борадаги бой тажрибасини қўллаш учун институционал базани мустаҳкамлашдан иборатдир.

Мамлакатимизда шу дастур асосида ўқув семинарларининг миллий режаси ишлаб чиқилган бўлиб, ҳозирга қадар ижтимоий соҳа ходимлари учун молиявий, моддий ва услубий мазмунда 28 та семинар, оммавий ахборот воситалари вакиллари учун эса ижтимоий соҳани ислоҳ қилишнинг долзарб масалалари мавзуида 3 та машғулот ўтказилди. Натижада шу соҳага алоқадор турли касб эгаларидан 1 минг 150 дан кўпроқ мутахассиснинг малакаси оширилди. Бунда ижтимоий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, меҳнат бозорини шакллантириш ва аҳолининг бандлигини таъминлаш масалалари машғулотларнинг устувор йўналишлари бўлди.

Семинар-кенгаш тингловчилари бир ҳафта давомида бозор иқтисодиётини эркинлаштириш шароитида ижтимоий соҳани ислоҳ этишнинг янгича ёндашувлари ва устувор йўналишларини кенгроқ аниқлаш, бандлик хизмати фаолиятини янада самаралироқ ташкил этиш, аҳолини ижтимоий муҳофазалаш бўйича жаҳон тажрибаси билан танишадилар.

(ЎзА)

"Восток" илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси қошида яқинда ташкил этилган "Akyotex" илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси сув тозаловчи кичик станцияларни чиқара бошлади. Дастлабки буюртмачилар қўшма корхоналар, фирмалар бўлди.

Мусаффо сув манбаи

Ихчам станция модуллардан йиғилади ва сувни механик, кимёвий тозалаш модуллари билан биргаликда ишлатилиши мумкин. Ускуна ҳар соатда қудуқдан, ер усти манбаидан олинган ўн минг литргача сувни тозалаш қувватига эга.

Ўзига хос технология асосида тайёрланган аквомодуллар энг замонавий талабларга жавоб беради. Бундай ускуналар ҳозиргача фақат четдан келтирилар эди. Мутахассисларимиз импортнинг ўрнини босувчи ва экспортга мўлжалланган сув тозалаш ускуналарини яратиб, уни ишлаб чиқаришни йўлга қўйди. Улардан болалар боғчалари, мактаблар, касалхоналар, турли соғломлаштириш муассасаларида фойдаланиш мумкин. Улар, айниқса, марказлаштирилган сув тозалаш тармоғи бўлмаган жойларда жуда асқотади.

В. ДРАЧЕВ,
ЎзА мухбири.

Наврўз гавҳарлари

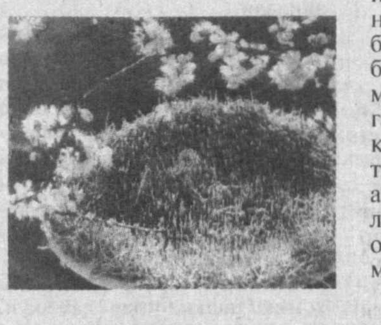

Халқимизнинг феъли шундай: бир-бирини суяб, бир-бирига суяниб яшайди. Бир туп ниҳол ўтқазса «Шу дарахтнинг соясидан ва мевасидан одамлар баҳраманд бўлсин» деб юзига оқ фотиҳа тортади. Фурсату имкон топиб, ёру биродарига кўмаги тегса, кўнгли тоғдай кўтарилади.

Орзу чечаклари яшнамоқда

Наврўз, айниқса, қалбларни орзу-ҳавасларга, умид-режаларга тўлдириб юборадиган айём. Қутлуғ арафа. Янги кунларнинг бошланиши. Бу йил шаҳарларининг 2500 йиллигини нишонлашга чоғланиб турган термизликлар учун Наврўз алоҳида аҳамиятга эга бўлиб турипти. Шаҳарлар ёши улуғлашгани сайин ёшариб, кўркамлашиб боради. Термизнинг темир йўл бекатида, Бобур номли, «Алпомиш» истироҳат боғларида, майдон ва хиёбонларида, хонадонларда олиб борилаётган ободонлаштириш ишлари баҳор келиши билан яна жадаллаштириб юборилди. Биргина Шўрчи дон маҳсулотларини қайта ишлаш жамоаси тарихнинг табаррук бекати — Термизни обод қилиш учун 20 миллион сўм пул ажратди.

— Ҳар бир раҳбар, фермер ва тадбиркор туманимиз марказига 10 донадан кўчат ўтқазаяптилар, — дейди Қумқўрғон тумани ҳокими, республика Олий Мажлиси депутати Нормўмин Чориев. — Наврўз куни туманимиздаги 49-мактабнинг 417 ўринли янги биноси ишга туширилади. Иккита қишлоқ врачлик пунктлари қуриб битказилади. Умуман, янги асрнинг биринчи баҳорида аҳоли жон бошига биттадан кўчат ўтқазиб, дарахт ўстириш ҳаракатини қилаяпмиз.

Туман мақоми берилганига ўн йилча ўтганига қарамасдан Бандихон ҳамон чўл тумани, деб тилга олиб келинаяпти. Ёз фаслида бу томонларга ўтиб қолсангиз, тўғриси, соя берадиган дарахт излаб қоласиз. Бироқ бандихонликларнинг бу йилги аҳд-интилишлари бошқача. Улар ҳам қумқўрғонликларнинг ташаббусига қўшилиб, 100 минг мевали, манзарали дарахт кўчатларини ўтқазиб, ўстириб олмоқчилар.

— Одамларимиз, биз кўчат экканимиз билан болалар синдириб кетишади, — деган хаёлга берилмаслиги керак, — дейди Жарқўрғон туман халқ таълими бўлими мудири Ж.Нормуродов. — Бугунги болаларни, ёшларни «Шум бола»нинг набиралари деб, билмаслик керак. Улар энди дераза ойналарини синдирмайдилар. Кўпгина ўқувчиларимиз партани, доскани таъмирлашни ўрганиб олдилар. Чунки Ватанни, ота-онани севиш табиатни, атроф-муҳитни эъзозлашдан, чанқаб турган ниҳолга сув қуйишдан, йўлда ётган ғиштни чеккага олиб қўйишдан бошланиши ҳақидаги сабоқларимиз беҳудага кетмаяпти. Бугун улар мактабга уйларида етиштирилган кўчатлардан олиб келаяптилар. Уни ўтқазиб, асраб-авайлаб ўстиришни зиммаларига олмоқдалар. Ахир одамзотнинг қалбида меҳр-муҳаббат ва оқибат гиёҳларга, гулларга, дарахтларга бўлган меҳрдан бошланмайдими?

Вилоятда 200 га яқин тарихий ёдгорликлар бор. Биргина Жарқўрғоннинг ўзи жаҳонда шаҳарсозлик санъати 4 минг йиллик тарихга эга эканлигидан гувоҳлик бериб турипти. Дин, маданият, маърифат тарихига оид сирли саҳифаларни Сурхон заминидан ўқиб, уқиб олиш мумкин. Вилоят ҳокимлиги ҳомий жамоаларнинг кўмаги, кўпнинг саъйи ҳаракати билан тарихий жойларни обод қилишга, яқин келажакда туризмни ҳар жиҳатдан ривожлантиришга катта эътибор бераётганини кўнгиллидир. Илло, Термиз шаҳрининг 2500 йиллиги бир кун-икки кунда тўй қилиб, ўтказиб юбориладиган қисқа тадбир эмас. Она замин ҳамиша гуллаб-яшнаб турмоғи афзал. Замин фарзандларининг кўнгли бу гўзалликдан яйрамоғи лозим. Эл саодатмандлиги нишонаси асли мана шу эмасми?!

Олимжон УСАНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ёшлар — ватан таянчи

Қизиқ туйилади-я одамга. Қолаверса, дарров инкорчилар ҳам топилади: «Нима, одам келиб-келиб боласи учун вақт тополмайдими? Бу нима деганингиз?..» ва ҳоказо. Аслида-чи? Аслида ҳам вақт топаяпмизми, ўзимизнинг фарзандимиз учун. Фарзандимизни ҳаммамиз ҳам биламизми, нимага қизиқишини, бўш вақтида нима билан шуғулланишини, нималар ҳақида ўқишни ёқтиришини, қайси фанни осон ўзлаштиришини-ю, қайси фандан ўқитувчининг ёрдамига муҳтожлигини...

Ота фарзанди учун вақт топаяптими?

Саволларни шу тахлит давом эттираверсак, ҳар қандай ота-она ҳам тараддудланиши, чайналиши аниқ. Мен бундай хулосага тўсатдан келганим йўқ. Бундан ўн кунча бурун бешинчи синфда ўқийдиган қизим қўлимга ўн битта саволдан иборат «Анкета»ни тутқазди: «Синф раҳбарим айтди, шуни ўзингизнинг қўлингиз билан тўлғизиб бераркансиз» деди. Аввал «Анкета»га бепарвогина қарадим. У билан танишиб чиққанимдан кейин ғалати аҳволга тушдим. Айтишга ҳам истиҳола қилади одам. Чунки «Анкета»даги ўн битта саволнинг бештасига «айтолмайман», деб, учтасига ишонқирамай жавоб ёздим-да. Бу яна болаларининг ора-сира бўлса-да, дарсларини тергаб юрадиган, шанба-якшанба кунлари мунтазам бўлмаса-да, уларнинг билимларини «тест» қилиб турадиган, оиласи ўқитувчи бўлган ОТАнинг аҳволи... Ана шундан кейин «Бошқалар-чи? Ҳаммамиз-чи?» деган саволлар кўнглимни безовта қила бошлади. Аччиқ бўлса ҳам айтай, мен ўз фарзандимни билмас эканман — «Анкета»даги саволларда айтилганидай мен унинг «уйдаги, ҳар доимги вазифалари нимадан иборат эканини, боламга ўргатмоқчи бўлган ишимни, унинг қайси ишни қизиқиш ва ақл билан бажаришини, нима билан шуғулланишни ёмон кўришини, ҳатто келажакда фарзандимни қайси касбни танлашини хоҳлашимни, уни ўқиши ва тарбиясида мактабдан қандай ёрдам олишни хоҳлашимни...» билмас эканман. Ва яшириб нима қиламиз, шунга яқин ҳолатни деярли ҳамма ўзбек хонадонида кузатиш мумкин. Бир танишим бор — миллати рус. Иккита қизи мактабда ўқийди. Бўш вақт топдими, қизлари билан ўтириб дарс қилади, уларга кўмаклашади, китоблар ўқиб беради, ишдан чарчаб келдим, кел, қўй, дам олай, демайди. Бир сўз билан айтганда, сира эринмайди. Яна шуни ҳам таъкидлаш керакки, бундай ҳолат аксарият европалик хонадонларга хос нарса. Тўғри, бизда анъана, урф-одат, ахлоқ устун. Бу ҳақда кўп гапирамиз. Лекин бугун фақат ана шуларнинг ўзи билангина жаҳон билан бўйлашиб бўлмайди-да, айниқса, ахборот асрида, глобаллашув, интеграция даврида ва жараёнида...

(Давоми 2-бетда).

Истеъдодлар — орамизда

<u>Ёшлар муаммолари билан шуғулланиши керак бўлган "Камолот" жамғармаси давр талабига жавоб бера олмай қолгани боис, унинг ўрнида янги руҳдаги ҳаракат тузиш ташаббуси бўй кўрсатди.</u>

<u>Хўш, янги тузилажак ҳаракатга жойларда муносабат қандай? Айтайлик, Қорақалпоғистонда.</u>

Арзихон НАВРЎЗБОЕВА, Нукусдаги ёш томошабинлар театри артисти:

— Ҳаётда ва саҳнада қалбимдан кўп марта ўтказган оддий ҳақиқатни яна такрорлагим келади. Боласи бахтли бўлмаган онанинг бошидан зар сочсангиз ҳам, ўзини бахтсиз ҳис қилаверади. Оналар ва болалар бахтли бўлсин, деб Президентимиз янги асрнинг дастлабки йилини шу ном билан атадилар. Бир болага етти маҳалла ота-она, деган нақлга амал қилиб, фарзандларимизда ягона оила туйғусини шакллантиришимиз керакка ўхшайди. Бир ўсмир гиёҳвандликка ружу қўйса, ёнига иккитасини тортиши мумкин. Бу масалага қарши туғишган жигар нуқтаи назаридан, бир оила тушунчаси билан самарали курашиш мумкин, деб ўйлайман. Янги ҳаракатнинг ёшларнинг чинакам суянчи ва таянчига айланиши яна бир нарсага кўп жиҳатдан боғлиқ. У ҳам бўлса, жамғарма йўл қўйган хатолардан таҳлилий хулоса чиқариш.

Баҳодир ЖУМАНИЁЗОВ, тиббиёт институти талабаси:

— Мактаблардаги синфдан ташқари дарслар, тўгараклар бугун фақат қоғозда эканлиги ҳеч кимга сир эмас. Битта тилагим — тузилаётган янги ҳаракатнинг мактабларда очиладиган бўлими мана шу масалани назоратга олса. Зеро, бу тўгараклар чинакамига фаолият кўрсатса қанчалик истеъдодлар кашф этилади. Ваҳоланки, истеъдодлар узоқда эмас, орамиздадир. Мана, мен қизиққан фаним химиядан тўгарак йўқлиги сабаб, нафақадаги ўқитувчининг уйига бориб қўшимча сабоқ олишга мажбур бўлганман.

Қувончбой ЎТЕНИЁЗОВ, кимё фанлари доктори, профессор:

— Абай айни камолот палласига қадам қўйиб, эл орасида шуҳрат қозонган кезларидаги бир суҳбатда унинг отаси Қўнонбой ҳам иштирок этган экан. Ўғли тўғрисидаги мақтовларга у қуйидагича жавоб берибди: " Абай яхши шоирдир, яхши олимдир. Аммо у ўзидан ҳам кучли шогирд тайёрлай олдими? Асосий гап мана шунда!" Ёшларнинг янги тузилаётган ҳаракатига биз катталар ана шу ҳикмат мазмун-моҳиятидан келиб чиқиб ёрдам беришимиз керак.

"Халқ сўзи" мухбири Янгибой ҚЎЧҚОРОВ ёзиб олди.

Шартномавий муносабатларни мустаҳкамлаш — давр талаби

Мамлакатимиз қишлоқ хўжалиги тизимида амалга оширилаётган ислоҳотларнинг самарадорлигини таъминлашда шартномавий муносабатларни мустаҳкамлаш муҳим аҳамиятга эга. Давлатимиз раҳбари Ислом Каримовнинг Вазирлар Маҳкамасининг ўтган йил якунларига бағишланган йиғилишидаги маърузасида бу масалага яна бир бор эътиборни қаратди.

Адлия вазирлигида Республика Прокуратураси, Олий хўжалик суди билан ҳамкорликда ана шу масалага бағишланган семинар ўтказилди. Унда агросаноат мажмуи тизимида хўжалик юритувчи субъектларнинг раҳбартувчи субъектларнинг раҳбарлари, юридик хизмат ходимлари, тегишли идоралар вакиллари иштирок этди.

Семинарда қишлоқ хўжалик корхоналарида шартномалар тузиш ва ижросини таъминлашнинг аҳволи, аниқланган камчиликлар ва уларни бартараф этиш чора-тадбирларига бағишланган маърузалар тингланди.

Таъкидланганидек, бу борада Адлия вазирлигида ташкил этилган махсус бошқарма муайян ишларни амалга оширмоқда. Жумладан, ўтган йили 38 мингтадан зиёд хўжалик шартномаси ўрганиб чиқилди, шундан 12 мингтадан кўпроғини қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етказиб бериш бўйича контрактация шартномалари ташкил этди.

Таҳлиллар шуни кўрсатмоқдаки, жойларда контрактация шартномаларини тузишда ҳамон камчиликларга йўл қўйилмоқда. Кўпгина ҳолларда бу ҳужжатларда томонларнинг жавобгарлиги, бурч ва мажбуриятлари, шартнома шартларининг ижро муддати, маҳсулот сифати, олдиндан тўланадиган аванс миқдори аниқ кўрсатилмаяпти. Худди шу камчиликлар ички хўжалик шартномаларини тузишда ҳам кўзга ташланмоқда. Оилавий пудратчилар, деҳқон ва фермерларнинг хўжалик билан муносабатлари қонунлар ва ҳукумат томонидан қабул қилинган меъёрий ҳужжатларга тўла риоя қилинган ҳолда олиб борилмаяпти. Шу боис, 2001 йилдан бошлаб тузилаётган барча ички хўжалик шартномаларини маҳаллий қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаларида рўйхатдан ўтказиш тартиби жорий этилди. Оилавий пудратчилар билан муносабатларда чек дафтарчаларидан фойдаланиш устидан қатъий назорат ўрнатилди.

Анжуманда контрактация шартномаларига риоя этилиши устидан қатъий назорат ўрнатиш, қишлоқ хўжалик корхоналари билан машина-трактор парклари, қайта тайёрлаш корхоналари ўртасидаги муносабатларни тартибга солиш зарурлиги қайд этилди, бу борадаги мавжуд камчиликларни бартараф этиш чора-тадбирлари белгиланди.

(ЎзА)

Мамлакатимизда

Қўҳна шаҳар чирой очаётир

Термиз темир йўл вокзалининг янги биносини қуриб битказишда «Йўлдош» масъулияти чекланган очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти қурувчилари астойдил меҳнат қилишмоқда. Қурувчилар бригадаси бошлиғи Асадулло Кўчқоров бу ҳақда шундай дейди:

— Шарқона услубда қад ростлаган вокзал биноси шаҳарнинг энг кўркам иншоотларидан бири бўлиб қолишига ишончимиз комил. Четдан келадиган меҳмон, энг аввало, остонадан қадам ташлар экан, ўша ер ҳақида ўз фикрини айтади, баҳосини беради.

«Квик стоп групп» Наманганда

Наманганадаги «Наманган қоғоз» фабрикасида юқори сифатли ёзув қоғози ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Дастлабки пайтда турли қийинчиликларга учраб, ишлаб чиқаришни йўлга қўйишга қийналган фабрикага Англиянинг Ж.Пател президентлик қилаётган «Квик стоп групп» компанияси ёрдам берди.

Бугунги кунда қоғоз фабрикасида барқарор молиявий-иқтисодий аҳволга эришилган. Ҳозир ускуналарни синаб кўриш ва қоғознинг дастлабки намунасини ишлаб чиқариш ишлари олиб борилмоқда. Яқин кунларда корхона тўла қувват билан ишлай бошлайди ҳамда йилига 10 тоннагача қоғоз ишлаб чиқаради.

Ўрмончиларнинг 12 гектарли боғи

Республика Вазирлар Маҳкамасининг «Наврўз байрами муносабати билан мамлакатимизда «Ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ойлиги» ўтказиш тўғрисида»ги қарорига жавобан Жиззах вилояти ўрмончилари тарихий Амир Темур дарвозаси атрофида 12 гектарли боғ барпо этишга киришдилар.

Мутахассислар ўзаро фикрлашиб бу ерга асосан ўрик, шафтоли, олма, бодом ва ҳатто каштан ҳамда арчанинг айрим ноёб гуллайдиган хилларини саралаб, тармоқлаб экишга келишдилар. Мақсад — «Тошкент — Самарқанд» йўлининг икки тарафидаги боғнинг доимо гуллаб-яшнаб туришини таъминлашдир. Тоғ ён-бағирларига сувга чидамли қайрағоч дарахтлари экиладиган бўлди.

Сешанба хабарлари

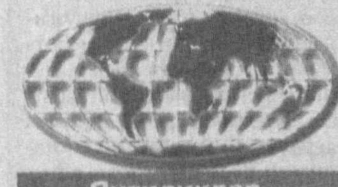

Янгиликлар, воқеалар, далиллар

Пойтахтда

Болалигим, сени соғиндим

Болалик инсон умрининг энг беғубор ва дилкаш онларидир...

Кеча пойтахтимиздаги "Киночилар уйи"да ўтказилган анжуман ҳам ана шундай беғубор онларга бағишланди. «Оналар ва болалар йили» доирасида бўлиб ўтган ушбу кечанинг бош сабабчиси ўзининг хуш овози ва «Кичкина табиб» фильми орқали болаларнинг яқин дўстига айланиб қолган Дилшод Каттабековдир. Кечада асосан Шайхонтоҳур туманидаги 34, 42 ва 45- ўрта мактаб ўқувчилари — «Дўстлик» клуби аъзолари йиғилдилар.

Куй-қўшиқлар, «Дўстлик» клуби қошидаги «Севинч» болалар дастасининг чиқишлари, «Кичкина табиб» фильмидан лавҳалар... Буларнинг барчаси ўқувчиларда катта таассурот қолдирди.

Кеча сўнгида иштирок этган устозлару ота-оналар ҳам «Ҳеч кимга бермаймиз сени, Ўзбекистон» қўшиғини Дилшодга жўр бўлиб баралла куйладилар.

Мавжуда ХОЛМАТОВА,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ер юзида

Бинолар олов ичида

Индонезиядаги аҳвол ҳамон таҳликалигича қолмоқда. Маълумотларга қараганда, кўпгина аҳоли яшайдиган пунктлардаги бинолар олов ичида қолган. Ҳарбийлар миллатлараро можаролар давом этаётган ҳудудлардан ўн беш мингга яқин одамни ҳарбий кемалар ёрдамида Индонезиянинг Буорнео оролига кўчирди. Бир ҳафтадан буён можаро маркази ҳисобланган Сампит шаҳрининг туб аҳолиси четдан кўчиб келганларни қувиб чиқармоқда. Шу боис, можаро ҳудудидан қочаётганлар сони кун сайин кўпаймоқда.

Узилган ришталар боғланмоқда

Шимолий Кореяда яшовчи юзга яқин қария ўз яқинлари билан учрашиш мақсадида Сеулга келди. Шунингдек, Жанубий Кореядан ҳам шунча одам айни мақсадда КХДРга жўнаб кетди. Улар уч кун давомида ўз яқинлари билан дийдорлашади.

Корея уруши сабаб икки мамлакатда ҳам минглаб оилалар бўлиниб кетган эди. Ким Чен Ир ва Ким Дэ Чжуннинг ўтган йилги саммити чоғида ана шундай оилаларни бирлаштириш масаласига катта эътибор қаратилган ва охир-оқибат шундай бордикелдиларни уюштиришга келишиб олинганди.

Барак Пересга йўл берди

Исроил собиқ Бош вазирлари Эҳуд Барак ва Шимон Перес аъзолигидаги «Меҳнат» партияси мамлакатда тузилажак янги коалицион ҳукумат таркибига киришга розилик билдирди. Исроил Бош вазири Ариэль Шарон мазкур партияга янги ҳукуматнинг жами 30 та вазирлик лавозимидан 7 тасини беришга ваъда берди. Маълум бўлишича, «Меҳнат» партияси аъзоси, кекса сиёсатдон Шимон Перес янги ҳукумат ташқи ишлар вазири бўлади. Унинг партиядоши Эҳуд Барак эса нимагадир ҳар қандай вазирлик лавозимидан воз кечди.

«Интернет» хабарлари асосида тайёрланди.

Қонун лойиҳаси — муҳокамада

«Айблаш фикри»ми ёки «Айблов хулосаси»?

«Прокуратура тўғрисида»ги Қонуннинг янги таҳрирдаги лойиҳасида прокуратура мамлакат ҳудудида қонунларнинг аниқ ва бир хилда бажарилишини назорат қилувчи марказлаштирилган тизим таркибида фаолият кўрсатиши аниқ белгиланган. Энг муҳими, лойиҳада прокуратуранинг ҳуқуқий ҳолатини нафақат сақлаб қолиш, балки ҳуқуқни муҳофаза қилиш ва қонунийликни таъминлаш борасида самарали имкониятга эга бўлган давлат органи сифатидаги мавқеъи кўп жиҳатдан мустаҳкамланган.

Шу билан бирга, лойиҳанинг айрим қисмларига бир қатор таҳририй ўзгартишлар киритилса янада яхши бўларди. Бизнингча, лойиҳанинг 1-моддасидаги «ҳамда» боғловчиси ортиқча. Шу боис уни матндан чиқариб ташлаш лозим. 2-моддадаги фуқароларнинг сўзи ўрнига «инсон ва фуқаро» сўзларини қўшиш керак. Чунки лойиҳада фуқаролиги белгиланмаган ёки фуқаролиги бўлмаганларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш — прокуратура органлари вазифаси предметидан ташқарида қолган.

Лойиҳанинг 21-модда, 5-қисмидаги «оғзаки ёки ёзма» жумласини матндан олиб ташлаш мумкин. 29-модда, 3-қисмдаги «Айблаш фикрини тасдиқлаган прокурор», жумласини ўзгартириш лозим. Чунки Ўзбекистон Республикаси ЖПКнинг 385-моддаси, 1-қисми, 2-бандида прокурорга «айблов хулосаси»ни тасдиқлаш ваколати берилган, лекин процессуал қонунчиликда «айблаш фикри» институти мавжуд эмас.

Толибжон УМАРОВ,
Қашқадарё вилояти прокурори ўринбосари, ҳуқуқшунослик фанлари номзоди, адлия катта маслаҳатчиси.

Ободончилик

Маҳмуд отанинг кўчатлари

Урганчлик Маҳмуд ота Олимов бу йил умрининг саксон иккинчи баҳорини қаршилаяпти. У узоқ йиллар қурувчилик қилди. Эгаллаган касблари ҳам кўп. Дурадгор ҳам, ғишт терувчи ҳам, керак бўлса сувоқчи ҳам ўзи эди.

Ўн йилча олдин устачиликни шогирдларига топшириб, уйида оёқ ёзиб ўтирмоқчи бўлди. Лекин шу ишни уддалай олгани йўқ. Ўзида бир қўшимча қувват сезди. Зеро, янги замонлар келганди. Каттаю кичикда элга, ишга иштиёқ ортди. Унинг кўнглида ҳам янги ҳавас туғилди. Яъни, мевали дарахтлар кўчатларини етиштиришга бел боғлади.

Балки янгиланишлар унинг фикру хаёлларида ноёб ниҳоллар бўлиб жонлангандир. Эҳтимол, хайрли ва эзгу иш савобларини ўйлагандир. Ҳар ҳолда, у ниятини амалга оширишга астойдил киришди. Мўъжазгина боғида имкони бўлган даражада кўчатлар етиштира бошлади. Шу тариқа собиқ қурувчи ва ҳаваскор соҳибкор, бинойидек боғбонга айланди.

Маҳмуд ота, терак жуда керак, гужум ҳам муҳим, деб ҳисоблайди. Ўзи эса шарт-шароитлари ва қизиқишларидан келиб чиқиб, мевали дарахтлар кўчатлари тайёрлайди. Қадимий воҳада ноёб бўлиб қолган аннопийда (чилонжийда), нашвати ва Ҳазорасп олмасини жуда авайлаб-асрайди. Қолаверса, кўчатларини ишончли қўлларга, бепул, фақат бир шарт билан, ўсиб-униши керак, деб тайинлаб топширади.

Ота бу йил минг тупга яқин кўчат етиштирди. Унинг бир қисмини шаҳардаги 6-маҳаллада истиқомат қилаётган қўни-қўшниларига туҳфа этди. Яна бир қисмини Хотира майдони атрофидаги боққа экиш учун берди.

Яқинда отанинг 100 тупдан зиёд мевали дарахт кўчатлари Замахшарий боғига экилди. Бунда унинг ўзи ҳам иштирок этди. Уруш ва меҳнат фахрийлари сифатида ардоқда бўлган кўплаб дўстлари билан бирга кўкаламзорлаштириш тадбирларида фаол иштирок қилаётган шаҳарликларга, ёшларга оқ фотиҳа берди.

Умуман олганда, Замахшарий боғида бир кунда икки минг тупдан зиёд мевали дарахт кўчатлари қад ростлади. Маҳмуд ота ва бошқа фахрийлар ихлос билан ерга қадаган кўчатлар алоҳида эътиборга олинди.

Боғ чеккасида бунёд этилган «Қурбон ота» тўйхонасидаги дам олиш вақтида Маҳмуд ота шундай сўзлар айтди: Боғи борнинг бахти бор. Дарахт кўкартирганнинг ўзи ҳам кўкаради. Наврўз — қут-барака байрами. У юртимизга бағрибутунлик, омонлик, фаровонлик олиб келсин. Куну-тунги ниятимиз шу.

Маҳмуд ота ўзи етиштирган кўчатларининг бир қисмини «Авесто» боғи учун асраяпти. Унинг бу нияти ҳам шу йил ушалиши, табиий.

Ғойбу баҳори

Урганч туманидаги Ғойбу қишлоғида Наврўз байрамига тайёргарлик бу йил анча барвақт бошланди. Аввалambor, кўп миллатли ғойбуликларнинг ташаббускор ва тадбиркор эканликлари бунга сабаб. Қолаверса, вилоят марказига туташ, ҳамманинг кўз ўнгидаги қишлоқда «Отни сал олдинроқ қамчиламаса» ҳам бўлмайди.

Ғойбуда ўтган йили учта гузар, бир нечта кичик корхона Дўстлик маркази, бозорча ташкил этилган эди. Қишлоқ аҳли шу жойларни бугун ясантириб қўйишга киришган. Ахир тўрт тарафдан меҳмонлар келади. Байрам катта бўлади.

Шу пайтгача 30 километр узунликдаги ички йўллар, ариқ-зовурлар тозаланиб, ободонлаштирилди. 6 минг тупдан зиёд манзарали, 4 минг туп мевали дарахт кўчатлари экилди. Яна 30 минг тупга яқин кўчат экиш режалаштирилган.

Лола Ниёзматова — қишлоқнинг кўкаламзорлаштириш жонкуярларидан бири. У тут дарахтини кўпайтириш учун фаоллик кўрсатмоқда. Ўзига ажратилган томорқа ҳамда махсус ер майдонида бу йил 10 минг туп тут кўчати етиштирди. Яқин кунлар ичида улар қишлоқ йўллари бўйларига экилади.

Ғойбуда 75 нафар ногирон, кам даромадли оила алоҳида ҳисобда. Қишлоқ фаоллари уларнинг ҳолидан хабар олиб туришади. С. Қаландаров номли ширкат хўжалиги уларга моддий ёрдам кўрсатиш учун 100 минг сўмдан зиёдроқ маблағ ажратди. Бу кўрсаткич байрам арафасида яна ортиши, табиий. Қолаверса, қишлоқда ҳомий ташкилотлар ҳам кўп. Жумладан, «Ғойбусут» кичик заводи хайру саховат тадбирларига фаол қўшилади.

Сўзимиз аввалида Ғойбуни кўп миллатли дедик. Дарҳақиқат, қишлоқда 2 мингдан зиёд туркманлар, 120 нафардан кўпроқ қозоқлар аҳилликда истиқомат қилишади. Наврўз айёмларида қишлоқ аҳли турли тилларда, лекин бир мавзуда қўшиқ куйлашади. Яъни, жонажон Ўзбекистон, унинг байрамлари, буюк келажаги жўр овозликда мадҳ этилади.

— Байрам куни қозоқ дўстларимиз дўмбирасини, туркманлар чилдирма созини чалиб, маданият уйимизни тўлдиришганда, — дейди қишлоқ фуқаролар йиғини раиси О. Қаландаров, — тўлқинланмаган одам қолмайди, куй-қўшиқларимиз ўзимизнинг ўзбек оҳанглари билан қўшилиб, куч-қудратимиздан дарак беради.

Қишлоқда байрам кунида ўтказиладиган тантаналарга, Наврўз муносабати билан илғорларни, ижодкору бунёдкор ғойбуликларни рағбатлантиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Маданият уйини янгича безатиш тадбирлари қўрилмоқда.

Ғойбудаги тайёргарликлар вилоятнинг байрам сафарбарлигидан бир шингил холос. Вазирлар Маҳкамасининг «Наврўз байрами муносабати билан мамлакатимизда ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ойлиги ўтказиш тўғрисида»ги қарорини бажариш юзасидан тадбирлари барча шаҳару қишлоқларда авж олмоқда. Маҳаллий шароитларда Наврўз байрамидан кейин ҳам тадбирлар давом этиши инобатга олиниб, шаҳар ва туманлар марказлари, қишлоқлар, аҳоли яшаш пунктларини кўкаламзорлаштириш, вилоят ҳудудида 21 февралдан бошлаб ободонлаштириш икки ойлиги ўтказиш мақсадга мувофиқ деб топилди. 10, 11 ,17, 18 март кунлари вилоятда оммавий кўчат экиш кунлари деб белгиланди.

Сотим АВАЗ,
«Халқ сўзи» мухбири.

"Жейнов" тамғаси билан

Усмон Юсупов туманидаги "Жейнов" ширкат хўжалигида янги сут заводи ишга туширилди.

Швейцария технологияси асосида Исроилнинг "Эйнаб" фирмаси билан ҳамкорликда барпо этилган бу кичик сут заводи туманда ягона ҳисобланади. Завод энг илғор технология асосида ишлайди. Бу ерда тайёрланаётган маҳсулотлар ҳар қандай хориж маҳсулотлари билан рақобатлаша олади. Шу сабабли ҳозирданоқ корхона маҳсулотларига талаб кундан кунга ортмоқда.

— Завод технологиясини сотиб олишга 300 минг АҚШ доллари сарфланди, — дейди корхона ташаббускори, "Жейнов" ширкат хўжалиги раиси Муродулло Саидов. — Технологиянинг ихчамлиги ва замонавийлиги бизга жуда манзур бўлди.

Сут заводида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар, энг аввало, туман халқ таълими бўлимлари, соғлиқни сақлаш муассасалари ҳамда Жейнов қишлоғи аҳолисига етказиб берилмоқда. Шунингдек, Қарши шаҳридаги савдо дўконлари орқали вилоят марказида яшовчи аҳолига ҳам сотилмоқда.

СУРАТЛАРДА: операторлар (чапдан) Искандар Оллобердиев ва Илҳом Ғойибов; лаборант Вазира Тўрақулова иш жараёнида.

Шомурод ШАРОПОВ (ЎзА) олган суратлар.

Ота фарзанди учун вақт топаяптими?

(Давоми. Боши 1-бетда).

Бизда фарзанднинг ота-она олдидаги ҳақи, бурчи ҳақида кўп гаплар айтилган, муқаддас оятлар, ҳадис ва ривоятлар бор. Шу боис бу борадаги аҳвол бизда Америка ёки Европадагидан яхши, ҳатто ҳавас қилгулик, ўргангулик. Лекин ота-онани, айниқса, ОТАнинг фарзанди олдидаги бурчи-чи? Биз, айниқса, бугун ота ёки она сифатида фарзандимиз олдидаги бурчимизни тўла адо этаяпмизми? Едириш-кийдиришдан ташқари, ОТА сифатида фарзандимизнинг ахлоқи, маънавий-маърифий оламини шакллантиришга ҳам таъсир ўтказаяпмизми? Ёки бурчимиз фақат уларни едириш-кийдиришдангина иборат бўлиб қолмаяптими? Очиқ айтиш керак, бозор иқтисоди даврининг ўзига хос томонлари ҳам борки, биз унга ҳар жиҳатдан тайёр бўлишимиз, акс-таъсир ўтказа олишимиз керак. Бу ҳолат, айниқса, турмуш тарзимизда иқтисодий омилларнинг етакчи ўрин тута боришида намоён бўлади. Шарқ оиласида истаймизми-истамаймизми, ОТА асосий ўрин эгаллайди: унинг фарзандларининг тарбияланиши, илму-маърифат эгаллашидаги хизматлари беқиёс бўлиб келган ва бугун ҳам шундай бўлиши керак. Ҳеч бир кузатганмисиз яқин ўтмишимизни. Собиқ совет даврида кўпроқ лавозимли кишиларнинг фарзандлари «эркатой», очиқроқ айтганда, ахлоқсиз чиқарди. Бунинг сабаблари ҳақида ҳеч ўйлаб кўрганмизми? Оилада ОТАнинг ўрни йўқ эди, ОТАнинг ўрни оилада кеча ва кундуз ҳам, шанба ва якшанбада ҳам «бўш» турарди — Ота доим иш билан банд эди...

Дарвоқе, бугун-чи? Ишдан бўш вақтимизда фарзандимиз учун вақт топаяпмизми ёки ҳозир ҳам бўш вақтимизни, асосан, чойхонаю, «гап-гаштак»ларда ўтказаяпмизми. Кулгули ва ачингулик жиҳатларимиз ҳам, таассуфки кўп. Кўп бор гувоҳи бўлганмиз, имкониятимиз оз эканига қарамай, қарз олиб бўлса ҳам тўй-ҳашам қилишни, шунинг билан ўзимизни элу юртга кўз-кўз этишни хуш кўрамиз, лекин фарзандимизнинг маънавий-маърифий эҳтиёжлари учун ҳаммамиз ҳам «ҳиммат» кўрсатолмаймиз. Бу битта жиҳатимиз, холос. Яна қанчасини санашимиз мумкин. Яқинда бир воқеанинг шоҳиди бўлдим. Арнасойга боришга тўғри келди. Самарқанд йўлининг Мирзачўл туманига бурилишида тушиб қолдим. Совуқ. Автобус камлиги учунми, бекатда одамлар тирбанд. Орасира келаётган «такси»чилар ҳам узоққа эмас, шу орада қатнашаётган экан. Бекатда икки соатга яқин туриб қолдим. Изғирин суяк-суягимгача ўтгандай бўлди. Лекин менинг ўзимдан ҳам кўпроқ эллик ёшлар чамасидаги аёл билан бирга турган, юпун кийинган 8-10 ёшлардаги қизчага ичим ачиди. Совуқ ўтганидан юз-кўзлари ҳам кўкариб кетди.

— Қаёққа бораяпсизлар, — деб сўрадим.

— Уйга.

— Уй узоқми?

— Йўқ, шу ердан 10 километр чиқади.

— Бу кимингиз бўлади?

— Кенжа қизим.

— Кўкариб кетди-ку, «такси» билан кетсангиз бўлмайдими?

— Бўладику-я, иккимизга 300 сўм деяпти-да.

— Пулингиз йўқми, бўлмаса юринг, мен бераман, — дедим қизчага ачинганимдан.

— Йўқ, борку-я...

Шу орада пўрим кийинган икки аёл келиб қолди. Тўрт киши бўлиб, «такси» ёлладик. Она қизчасини қўйнига олди. Аёллар — «тиллачи»лар экан. Опага тилла тақинчоқ олмайсизми, ўзимизникидан — яхшисидан бор, деди. Опа тилла узукка қизиқиб қолди. Олиб қўйсам зарар қилмайди, деди. Йўлда савдо ҳам пишди: 18 минг сўмга келишишди. Улар қолди, мен йўлимда давом этдим... Ана шундай, биз нафақат тўй-ҳашамни хуш кўрамиз, балки ўта йиғинчоқмиз, энг ёмони, уларни фарзандимиздан ҳам устун қўя оламиз.

Шундай оилалар ҳам борки, фарзанд отанинг измидан бир қадам нарига чиқмайди. Йўқ, қўрққанидан эмас, азбаройи ҳурмат қилганидан, отанинг оталик бурчини ўтаганидан — тўғри тарбиялаб, ўқитганидан, касбли-ҳунарли қилганидан... Лекин бундайлар ҳамма эмас-да. Қолаверса, гап ҳам ана шу ерда-да. Яшириб нима қиламиз, Абдулла Қодирий бундан саксон йилча олдин «айб» санаган «ота-она орзуси»дан ҳали ҳам воз кечганимиз йўқ. Фарзандимизни «орзу-ҳавас», деб ўн саккизга тўлар-тўлмас уйлантириб қўямиз. Бу ёшда у ҳали на бир касбнинг қўлини тутган, на бир одам таниб, дунё кўрган, на мустақил рўзғори — уй-жойига эга бўлмайди. Тараққий топган мамлакатларда ундай эмас. Бир касб-корни эгалламагунча, иш, уй-жойга эга бўлмагунгача оила қурмайди. Энди ўйланг: қай бири афзал? Тўғри, бозор иқтисоди бизни ҳам аста-секин ана шунга ўргатаяпти, мослаштираяпти. Лекин бу жараён стихияли эмас, онгли равишда тез кечса, миллат фақат ютади.

Оилада отанинг масъулияти, дарҳақиқат, катта. Айниқса, бугун, жамият янгиланаётган — ташқаридан кўп омиллар, таъсирлар кириб келаётган, турмуш тарзимизга ўрнашиб қолаётган паллада. Муборак ҳадислардан бирида шундай дейилади: «Кишининг ўз қарамоғидаги кимсаларга бепарво бўлиши унинг гуноҳкор эканлигига кифоядир». Қаранг, отанинг фарзандига бепарво бўлишининг ўзи унинг гуноҳкорлигига кифоя экан. Чин-да, ана шу «бепарво»лик эртага жамият учун катта ва кичик иллатларнинг пайдо бўлиши, илдиз отишига сабабчи бўлиши мумкин, очиғини айтганда, сабабчи бўлаяпти ҳам. Турли бузғунчи оқимларга, Ғарбнинг «ашқол-дашқол»лари — модаси, мусиқаси, киносига эргашаётганлар, тақлид қилаётганлар, асосан, кимлар? Ёшлар — фарзандларимиз эмасми? Нима, ўша болаларнинг оталари йўқмиди, оналари йўқми? Бор бўлса, қаёққа қарашаяпти, улар? Эҳтимол, улар ҳам худди биздай фарзанди учун вақт топмаётгандир, ҳадиси шарифда айтилганидай «бепарво» бўлгандир... Назаримда, айни пайтда, мактаб, коллеж, лицей, университет, яъни ўқув муассасалари билан ота-она муносабатларининг мониторингини ташкил этиш керакка ўхшайди. Ва ана шу асосда тадбирлар амалга оширилса мақсадга мувофиқ бўларди. Ана шунда бола назоратсиз қолмайди. Барча иллатлар назоратсизлик оқибатидан келиб чиқаяпти. Уйда ота-она бепарво бўлса, мактаб эса «ота-онаси бор-ку, қарайди-да» деса, «отангга бор, онангга бор»нинг ўзгинаси бўлади. Янги «Камолот» ҳаракати эътиборини масаланинг ана шу жиҳатига қаратса, фойдали бўлади. Эҳтимол ҳаракатнинг таркибида ота-оналар билан мунтазам алоқа қиладиган қандайдир шўъба ёки муассаса керакдир.

Шарқда, айниқса, биз ўзбекларнинг оиласида отанинг масъулияти ана шундай улуғ. Ва бу масъулият фарзандни фақат едириб-кийдиришдангина иборат эмас. Шундай экан, Сергели туманидаги психологларнинг мактаб ўқувчиларининг ота-оналарига мўлжаллаб тайёрланган «Анкета» саволларини имкони борича мамлакат миқёсида қўллаш керак. Бундай тажрибалар бошқа туманларда ҳам бўлиши мумкин. Нимага? Чунки зора барча ота ёки оналарда биздагидай: «Мен фарзандим учун вақт топаяпманми? Мен фарзандимнинг қизиқишларини, интилишларини, саъй-ҳаракати, хоҳиш-истакларини биламанми?» деган савол пайдо бўлса, аниқроғи, «анкета»даги саволлар уларни ҳам безовта қилса, ўйлашга, фикрлашга, алал-оқибат маърифатпарварликка ундаса, энг муҳими, уларни уйғотса, уйғотолса...

Исмат ХУДОЁРОВ.

Банкирлар ва тадбиркорлар учрашуви

Ўзбекистон Банклар уюшмаси томонидан Фарғонада ўтказилган амалий семинар кичик ва ўрта бизнес субъектларига кредитлар ажратиш, уларнинг банклар билан алоқаларидаги муаммоларга бағишланди. Анжуманнинг айнан Фарғонада ўтказилганлиги бежиз эмас. Боиси — кичик ва ўрта бизнес субъектлари мамлакатимиз иқтисодиётида тобора муҳим ўрин тутаётир. Яқинда Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил якунларига бағишланган йиғилишида Юртбошимиз бу соҳанинг иқтисодиётимиздаги улуши 21,6 фоизга етганлигини таъкидлади. Ваҳоланки, ушбу кўрсаткич Фарғона вилоятида 13 фоизни ташкил этади, холос. Айрим туманларда ҳамон чет эл сармояси ҳисобига ишлайдиган бирорта қўшма корхона ташкил этилгани йўқ.

Жаҳон банки экспертлар гуруҳи раҳбари Нинс Ларсен амалий семинар қатнашчиларига дунёдаги ривожланган мамлакатларда кичик ва ўрта бизнес субъектларига кредит ажратиш борасидаги тажрибалар ҳақида гапириб берди.

Семинар тадбиркорлар билан банкирлар ўртасидаги қизиқарли мулоқот тарзида якунланди.

Набижон СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

Маънавий суҳбатлар

Дунёнинг энг қадимги китобларидан бири бўлган "Авесто"нинг жаҳон маданиятида тутган салмоқли ўрнини кўзда тутиб, ЮНЕСКО Бош конференциясининг 1999 йил ноябр ойида Парижда бўлиб ўтган ўттизинчи сессиясида "Авесто" яратилганлигининг 2700 йиллигини дунё миқёсида кенг нишонлаш эълон қилинди. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳам 2000 йилнинг 23 март кунида "Авесто" яратилганлигининг 2700 йиллигини нишонлаш тўғрисида" қарор қабул қилди. Ҳозирги кунда мамлакатимизда ушбу ҳукумат қарорида "Авесто" 2700 йиллигини нишонлаш бўйича белгиланган тадбирларни амалга ошириш ишлари бораяпти.

Мана шундай шароитда республикамиз кенг жамоатчилигида: "Авесто" қандай ёзма ёдгорлик? У миллий ва умуминсоний маънавиятда қандай ўрин тутади? Бу қадимий китоб абадиятининг сирлари нимада?" деган саволлар туғилиши, табиий.

Тўғри, матбуотда "Авесто"нинг тарихи, бу ёдгорликнинг у ёки бу муҳим жиҳатлари тўғрисида таҳлилий мақолалар чиқиб турибди. Биз ушбу нодир ёдгорликнинг моҳияти тўғрисида газетхонларга имкон қадар бош-адоқли маълумот бериш мақсадида кўп йиллардан буён "Авесто"шунослик йўналишида самарали тадқиқотлар олиб бораётган олим, тарих фанлари доктори, профессор Анатолий Саъдуллаев билан суҳбатлашдик.

«Авесто»

— Анатолий Саъдуллаевич! Ҳозирги кунда "Авесто"га бизда ва халқаро миқёсда бу қадар катта қизиқиш туғилганлигининг боиси нимада?

— Инсониятнинг энг ўткир маънавий эҳтиёжларидан бири шуки, у ҳамиша ўз илдизларини англашга интилади. "Биз — киммиз, қачон пайдо бўлганмиз ва қаёққа бораяпмиз?" деган азалий муаммо башарият тафаккурини доимо ҳаяжонга солиб, уни тинимсиз ва тийиқсиз изланишларга даъват этиб келаяпти. Бу саволлар бундан кейин ҳам ўткирлилигини сақлаб қолаверади. "Авесто" қадимги тарихимиз тўғрисида анча кенг ва анча бой маълумот берадиган ёдгорликдир. У дунёда биз билган ва чексиз эъзозлайдиган энг қадимги китоблардан биридир. Инсоният "Авесто" орқали ўз маънавиятининг кўпгина саволларига жавоблар топади. Марказий Осиёликлар, айниқса, биз — ўзбекистонликлар бу ёдгорликка талпинмаслигимиз мумкин эмас. Унда қадимги Туроннинг жўғрофияси, ҳудудий топонимикаси, ижтимоий-иқтисодий ҳаёти, сиёсий тарихи, диний ва маънавий фалсафаси ва бошқа кўпгина масалаларга энг ишончли ва энг ҳайратланарли жавобларни кашф этамиз. Тарихимизнинг асрлар мобайнида баҳсли бўлиб келган жиддий муаммоларига "Авесто" равшан ва тарихан ҳақиқий ойдинликларни киритади. Масалан, ўзбек халқи давлатчилиги тарихи масаласини олайлик.

"Авесто"да ўзбек халқи ажлодлари заминдаги энг қадимги ва қудратли инсонлар сифатида тилга олинади.

"Бу нодир китоб, — деган эди Президент Ислом Каримов, — бундан XXX аср муқаддам икки дарё оралиғида, мана шу заминда умргузаронлик қилган аждодларимизнинг бизга қолдирган маънавий-тарихий меросидир. "Авесто" айни замонда бу ўлкада буюк давлат, буюк маънавият, буюк маданият бўлганидан гувоҳлик берувчи тарихий ҳужжатдирки, буни ҳеч ким инкор этолмайди".

— Энди"Авесто" қандай тарихий шароитда яратилганлиги тўғрисида суҳбатлашсак...

— "Авесто"нинг дунёга келиши зардуштийлик динининг тарих саҳнасига келиши билан боғлиқ. Зардуштийлик (зороастризм) дини эса шунчалик қадимийки, антик дунё тарихчилари ва мазкур дин намояндалари ҳам унинг қачон ва қаерда пайдо бўлганини аниқ айтиб бера олмаганлар.

"Авесто" энг қадимги, зардуштийликкача бўлган диний анъаналарни ҳам қамраб олган. Заратуштра ана шу анъаналар руҳида тарбияланган бўлиб, улар унинг янги таълимотига монелик қилмаган. Бунда, энг аввало, табиат кучларини ҳурматлаш, қуёш, юлдуз, оловга сиғинишга чорловчи қадимги мадҳиялар назарда тутилмоқда.

"Авесто"нинг энг қадимги географик номлари Марказий Осиёнинг Хоразм, Сўғд, Бақтрия ва Марғиёна каби вилоятлари билан боғланади. Хоразм - "Авесто"нинг ватанидир. "Авесто" Хоразм тупроғида пайдо бўлган.

Беруний бобомиз зардуштийларнинг ўрта аср хронологик анъанасига асосланиб, бу дин асосчиси Зардушт (Заратуштра) таваллуди санасини македониялик Искандардан 258 йил аввал, деб белгилайди. Ана шу санага таянган ҳолда бир гуруҳ олимлар Зардушт милоддан аввалги VII-VI асрларда яшаган, деб ҳисоблайдилар. Бошқа тадқиқотчилар Зардушт яшаган даврни анча илгари, яъни милоддан аввалги XI-X ёки XII-XI асрлар, деб тахмин қиладилар.

Ривоятга кўра, Зардушт 30 ёшга тўлганида ҳақиқий дин таълимоти унинг қалбидан ўрин олган. Зардушт томонидан айтилган дил изҳорлари "Авесто" китобини ташкил этган. Зардушт (Спитама Заратуштра) ўта истеъдодли шоир, илоҳиёт билимдони, файласуф олим бўлган. У этник ва диний зиддиятлар авж олган бир даврда яшаган. Худди шу асосларда уруш, босқинчиликлар кучайган, инсонлар бошига оғир жудоликлар келтирилган, шаҳарлар ва қишлоқлар вайрон бўлган. Қабилалар, турли диний эътиқодчилар ўзаро ёвлашиб яшаган. Мана шундай вазиятда Спитама Заратуштра, ягона худога ишонишгина мамлакатлар ва халқларни бу балолардан қутқаради, ҳаёт изга тушади, деб ҳисоблаган. Шу йўлда Заратуштра аввал ўз қавмлари ўртасида яккахудолик таълимотини тарғиб қила бошлайди. Бунинг учун "Готлар" деб аталган ва қўшиқ қилиб айтишга мўлжалланган шеърлар яратади. Заратуштра готларидан 17 таси "Авесто"нинг "Ясна" деб аталган қисмига кирган ва бизгача сақланиб келган.

Абу Райҳон Беруний "Авесто"ни "Абисто" деб тилга олган. Унинг ёзишича, "Подшоҳ Доро ибн Доро хазинасида "Абисто"нинг 12 минг қора мол терисига тилло суви билан битилган бир нусхаси бор эди. Искандар (Александр Македонский) оташхоналарни вайрон қилиб, уларда хизмат қилувчиларни ўлдирган вақтида уни куйдириб юборди. Шунинг учун ўша вақтдан бери "Абисто"нинг бешдан уч, яъни 18 наски йўқолиб кетди. "Абисто" 30 наск эди, маъжусийлар қўлида 12 наск чамаси қолди. Биз "Қуръон" бўлакларини "Ҳафтияк" деганимиздек, наск "Авесто"даги ҳар бир бўлакнинг номидир".

Милоддан аввалги 334-329 йилларда Искандар Эронни забт этганидан кейин, зардуштийларнинг ривоятларига кўра, Истахр шаҳрида сақланаётган "Авесто"нинг қисмларини оловда ёндиради. Лекин, Искандардан кейин милодий I асрда Парфия мамлакатида шоҳ Вологес I нинг фармонига биноан, "Авесто"нинг ёзма ва оғзаки қолдиқлари жамланди. Сосоний подшолар Ардашир I (224-241), унинг ўғли Шопур I (241-272) ва Шопур II даврида зардуштийлик расмий дин деб эълон қилинди ва "Авесто" алоҳида китоб шаклида тикланди. Хисрав I (531-574) подшолиги даврида "Авесто" паҳлавий тилига таржима этилиб, бу изоҳли таржима "Занд" (яъни шарҳ маъносида) деб ном олди. Шу сабабли, бизгача етиб келган "Авесто"нинг кейинги нусхаси, аввалгисидан фарқ қилиб, "Авесто" ёки "Занд — Авесто" деб аталган. "Авесто" китоблари ёзилган тилни ҳозирги кунда авесто тили ва авесто ёзуви деб аталади, чунки бу тил "Авесто" туфайли маълум.

"Авесто"нинг ҳозир бизгача етиб келган матнлари тўрт китобни ўз ичига олади. Булар "Ясна" (дуолар ёки қурбонлик келтириш), "Висперед" (ибодат қўшиқлари), "Яштлар" (маъбудаларга мадҳиялар) ва "Видевдат" (девларга қарши қонун).

— Халқимиз ўзининг кўз илғамас олис тарихида хилма-хил диний эътиқодлар ва маънавий изланишларни бошдан кечирган. Зардуштийлик-шулардан бири. Маълумки, бу диний таълимот заминимизда милодий VIII асргача яшаган ва амал қилган. Ҳатто ҳозирги турмуш тарзимизда, халқимизнинг урф-одатларида унинг акс-садолари сақланиб қолган. Мана, бугун Наврўз байрамини қайта нишонлаяпмиз. Ҳолбуки, бу азалдан Зардуштийлар байрами ҳисобланган. Бундай яшовчанликнинг сабаби нимада! Зардуштийлик таълимотининг маънавий фалсафасидаги энг муҳим жиҳатлар нималарда кўринади?

— "Авесто"шунослар бу масала таҳлилига доимо катта эътибор бериб келганлар. Уларнинг фикрича, зардуштийлар тириклик ва ҳаёт асосчиси Ахурамазда даъватларига чуқур

Кадрлар тайёрлаш миллий дастури — амалда

— Коллежлардаги ўқитувчилар таркибининг савияси ва малакасини ошириш масаласи жиддий эътибор беришни талаб қилади. Энг янги, замонавий ўқув воситалари билан таъминланган коллежларда эскидан қолган ўқитиш услубларининг давом этишига мутлақо йўл қўйиб бўлмайди, — деди республикамиз Президенти Ислом Каримов Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ҳамда 2001 йилда иқтисодиётни эркинлаштириш ва ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг устувор йўналишларига бағишланган мажлисидаги маърузасида.

Мамлакатимизда таълим тизимига эътибор катта ва талаб кучли эканини Юртбошимизнинг ана шу сўзларининг ўзиёқ ифодалаб турибди. Айниқса, академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежлари том маънода янги шаклдаги таълим муассасаларига айланди. Айни пайтда Самарқанд вилоятида 2 та академик лицей, 19 та касб-ҳунар коллежи, 17 та ўрта махсус, 34 та касб-ҳунар ўқув юртлари, 1 та лицей, 4 та лицей-интернат ва 1 та гимназия фаолият кўрсатмоқда. Бу масканларда 55 минг нафарга яқин йигит-қиз ижтимоий-гуманитар, иқтисодиёт, тиббиёт, қурилиш, саноат, қишлоқ хўжалиги, маиший хизмат кўрсатиш йўналишларида 200 га яқин мутахассислик бўйича ўқитилаяпти.

— Ўқитувчи — зиёли инсон, — дейди вилоят ҳокимлиги ўрта махсус, касб-ҳунар таълими бошқармасининг бошлиғи Муродулло Холмуҳамедов. — Унинг ишлаши учун замон талаблари даражасида шароит яратиб бериш керак. Бу масала вилоятимизда тўлиқ ҳал этилган, дейиш мумкин. Касб-ҳунар коллежлари, академик лицейлар биноларида ўз қиёфаси билан ҳар қандай кишининг ҳавасини келтиради. Синфхоналар, кабинетларда ҳамма шароитлар мавжуд. Ҳар бир ўқув масканида замонавий компьютерлар, видеокўз, япон видеопроекторлари, кадоскоп, электрон кутубхона, замонавий лингафон, компьютерлар билан бошқариладиган лабораторияларга эга, ҳаммасида интернет тизимидан фойдаланиш имкони мавжуд.

Бугун барча академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежлари ўқитувчилари танлов асосида ишга қабул қилиниши йўлга қўйилган. Моддий рағбатлантиришнинг оширилиши ўқитувчининг ўз ишига бўлган меҳрини янада кучайтиради. Тизимда ўқитувчилар разряди бир поғонага кўтарилган ва яна 25 фоиз устама ҳақ ҳам тўланади.

Республика таълим тизимида амалга оширилаётган ислоҳотларни ўқув жараёнига татбиқ этиш, таълим соҳасидаги илғор педагогик технологияларни ўрганиш ва ижобийларидан қўллаш мақсадида ўтган йили бошқарма қошида «Инновация ва илғор педагогик технологиялар маркази» ташкил этилганди. Марказ компьютер синфи билан жиҳозланиб, Интернет тармоғига уланди. Унда илғор педагогик технологиялар асосида ўтказилаётган амалий ва назарий машғулотларнинг видеотекаси, энг сўнгги энциклопедик маълумотлар жойлаштирилган компьютер компакт-дисклари тўплами мавжуд. Тўпланган ижобий натижалар эндиликда ушбу марказ орқали ўқув юртларига етказилиб берилаяпти. Ўқитувчилар учун марказ ҳамиша очиқ.

Бошқарма қошида услубий кенгаш ташкил этилган. Унда ҳар бир фан бўйича методик уюшмалар иш олиб боради. Услубий кенгашнинг асосий мақсади — таълим ислоҳотларида ўқитувчининг фаоллигини оширишдан иборат. Негаки, ўқувчининг чуқур назарий ва амалий билимга, малака ва кўникмаларга эга бўлиши, уларда ватанпарварлик, меҳнатсеварлик, инсонпарварлик сингари олийжаноб фазилатларнинг шакллантирилиши, аввало, ўқитувчига боғлиқ.

Юртбошимиз замонавий коллеж ва лицейларда таълим-тарбия ишларини етук малакали, фидойи ўқитувчи ва мураббийлар олиб боришини зарурлигини алоҳида таъкидладилар. Вилоятда ўқитувчилар танлов асосида ишга қабул қилинибгина қолмай, босқичма-босқич аттестациядан ҳам ўтказилаяпти. Ўтган йили аттестацияга жалб этилган 539 нафар муаллим-педагог кадрнинг 524 нафари вазифасига лойиқ, деб топилди. Аттестация натижалари Самарқанд молия-иқтисод коллежи, Самарқанд банк коллежи, чет тиллар институти қошидаги академик лицей, Ургут қурилиш ва миллий ҳунармандчилик коллежи, Самарқанд тиббиёт коллежи, Самарқанд қишлоқ хўжалик коллежи энг юқори кўрсаткичларга эришганини кўрсатди.

Бугун тизимда 547 нафар олий тоифали ўқитувчи ёшларга таълим-тарбия бераяпти. Фан докторлари 7 нафарни, фан номзодлари 143 нафарни ташкил этади. 2000 йилда республика «Устоз» жамғармаси грант совриндори бўлган 20 нафардан ортиқ ижодкор ўқитуви Жанубий Корея, Германия, Буюк Британия, Канада ва Америка Қўшма Штатларида тажриба алмашиб, ўз малакасини ошириб келди.

Истиқлол шарофати билан барпо этилган академик лицейлар, касб-ҳунар коллежлари давримизнинг гўзал қароргоҳидир. Янги йиллар қуриб, фойдаланишга топширилган банк коллежи, саноат-иқтисод коллежи, енгил-саноат коллежи ва яна кўплаб ўқув-тарбия масканлари бугун кўҳна Самарқанднинг гўзаллигини янада ошириб юборган. Мустақиллигимизнинг ўн йиллиги шарафига Самарқандда 600 ўринли туризм ва маиший хизмат коллежининг кўркам биноси ҳам қад ростламоқда.

Бундай замонавий биноларда ўқув воситалари янги, замонавий ўқитиш услублари ҳам янгича. Ўқитувчи, мураббийлар савияси, маънавияти юқори. Демак, уларда баркамол авлод вояга етади.

Абдурасул САТТОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

СУРАТЛАРДА: коллежлар ҳаётидан лавҳалар.

Марказий банкнинг кенгайтирилган бошқарув мажлисида республика банк тизимининг 2000 йил иш фаолияти якунлари ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг шу йилнинг 16 февралида Вазирлар Маҳкамасида сўзлаган маърузасидан келиб чиқадиган вазифалар муҳокама этилди.

Унда Марказий банк бошқаруви аъзолари, ҳудудий бошқармалари, департаментлар ва мустақил бошқармалар бошлиқлари, республика тижорат банклари ва уларнинг ҳудудий бўлимлари раҳбарлари иштирок этди.

Мажлисда Марказий банк раиси Ф.Муллажонов маъруза қилди.

Вазифалар белгилаб олинди

Таъкидландики, 2000 йилда иқтисодиётни таркибий ўзгартириш ва инфляция даражасини янада пасайтириш борасида қатъий пул-кредит сиёсати олиб борилди, банк тизимини эркинлаштириш ва ислоҳ қилиш бўйича муайян тадбирлар амалга оширилди. Бу даврда банк тизимига бўлган ишонч ортди, банклар инвестицион жараёнларнинг фаол иштирокчисига айланиб бормоқда, молия бозорида соғлом ва эркин рақобат кучаймоқда.

Йил якунларига кўра, нақд пул эмиссияси 9,4 фоизни ташкил этди, — бу прогноз қилинган даражадан 1,5 баравар пастдир. Жами пул массаси белгиланган даражада бўлди. Йил мобайнида қайта молиялаш ставкасининг даражаси йиллик 36 фоиздан 24 фоизга пасайди. Банкларнинг умумий капитали ва банк тизими активларининг умумий ҳажми йил давомида 1,9 баробар ошди.

Банк активларининг ялпи ички маҳсулотга бўлган нисбати 2001 йил 1 январ ҳолатига кўра, 56 фоизни ташкил этди. Бу кўрсаткич иқтисодиётнинг реал тармоқларига кредит ажратиш имкониятлари кенгайганидан далолат беради.

Банклар томонидан аҳоли маблағларини жалб этишни рағбатлантириш сиёсати тубдан ўзгарганлиги натижасида улардаги депозит базасида аҳоли омонатларининг улуши 7,8 фоиздан 15,8 фоизгача кўпайди. Бу аҳолининг банкларга бўлган ишончи ортиб бораётганининг яққол мисолидир.

Мажлисда эришилган ютуқлар билан бир қаторда йўл қўйилган айрим камчилик ва нуқсонлар, уларни бартараф этиш ҳамда мамлакатимиз Президентининг Вазирлар Маҳкамасидаги маърузасида аниқлаб берилган банк тизимини ривожлантиришнинг устувор вазифаларига алоҳида тўхталиб ўтилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Ислоҳотлар ва инвестициялар бўйича мувофиқлаштирувчи Кенгашнинг сўнгги йиғилишида мамлакатимиз раҳбари банк тизими олдида турган ўта долзарб вазифаларни аниқ кўрсатиб берган эди. Ана шулардан келиб чиқиб банклар раҳбарларига Марказий банк ва тижорат банклари билан ҳамкорликда ишлаб чиқилган махсус чора-тадбирлар Дастурининг оғишмай бажарилишини таъминлаш вазифаси топширилди.

Мажлисда тўлов интизомини мустаҳкамлаш, тижорат банклари капиталлашуви жараёнини тезлаштириш, банк капиталига хорижий сармоялар ва омонатларни кўпроқ жалб этиш ҳисобига уларнинг ресурс базасини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор берилди. Бу пировардида реал секторни кредитлаш имкониятларини оширади. Бунда, биринчи навбатда, маҳаллий хомашёдан экспортбоп ва импорт ўрнини босадиган маҳсулотлар ишлаб чиқарилишини таъминлайдиган инвестицион лойиҳаларга, кичик ва ўрта бизнес корхоналарини молиявий қўллаб-қувватлаш асосида янги иш ўринлари ташкил этилишига алоҳида эътибор бериш зарурлиги таъкидланди.

Шунингдек, мажлисда тизимда олиб борилаётган ислоҳотларни чуқурлаштириш бўйича бошқа масалалар ҳам муҳокама этилди ва улар бўйича тегишли қарорлар қабул қилинди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг бюджет, банк ва молия масалалари қўмитаси раиси А.Аҳадов сўзга чиқди.

(ЎзА).

---

accels | PiE Partners in Education | AMERICAN COUNCILS FOR INTERNATIONAL EDUCATION ACTR·ACCELS

Тошкент шаҳри ва Тошкент вилояти маориф ходимлари диққатига!

«Таълимда ҳамкорлик» дастури

ХАЛҚАРО ТАЪЛИМ БЎЙИЧА АМЕРИКА КЕНГАШЛАРИ АКСЕЛСНИНГ ЎЗБЕКИСТОНДАГИ ВАКОЛАТХОНАСИ

фуқарошуносликни ўқитишга қизиққан ўрта таълим муассасалари, педагогика университетлари, олий ўқув юрти педагогика факультетлари ўқитувчилари ҳамда ўрта таълим муассасалари маъмурий ходимлари учун мўлжалланган ушбу дастурнинг очилишини эълон қилади.

Танловнинг 10 та ғолиби Америка мактаб ўқитувчилари билан ҳамкорликда ишлаш учун 7 ҳафтага АҚШга борадилар.

Анкеталар 2001 йил 15 мартгача қабул қилинади.

Анкета ва қўшимча маълумот учун қуйидаги манзилга мурожаат қилишингиз мумкин: 700031,Тошкент ш., Конституция кўчаси, 68-уй, АКСЕЛСнинг бош офиси.
Тел.: 152-12-81, 152-12-86 e-mail: general@actr.dcc.com.uz.

Ушбу дастурга АҚШ ҳукумати ҳомийлик қилади.

Акциядорлик-тижорат «Пахта-Банки»нинг Фарғона вилоят бошқармаси Қувасой филиали томонидан «Ёнғинга қарши кураш жамияти»га берилган 014547 дан 014550 гача бўлган нақд пул чек дафтарчаси йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

«Ўзбектуризм» МКга Бош ҳисоблаш маркази томонидан 1995 йил 2 февралда берилган 1632-сонли гувоҳнома йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

абадияти

эътиқод қиладилар. Бу диний таълимот одамзотнинг ер юзида фаровон яшашига, ҳа, инсон манфаатларига алоҳида аҳамият беради, тирик ҳаёт тамойилларига чуқур эҳтиром кўрсатади. “Авесто” ғояларига кўра, ер юзидаги ҳаётни адолат, ҳақиқат, **эзгу ният, эзгу фикр ва эзгу ишлар бошқармоғи керак.**

“Куч ва имконим борича, мен одамларни ҳақиқат — “аша”га чорлайман” дея Зардушт улуғ ва донишманд тангри Ахурамаздага қасамёд қилади. Бироқ ўз муроқабаларидан бирида Зардуштга эзгулик ва адолатга қарши олий тангри Ахурамазда душмани Аҳриман бошлиқ қора кучлар мавжудлиги аён бўлади. “Бу икки руҳнинг ёлғон йўлдан борадигани — ёмонликни танлади, авлиё-муқаддас руҳлар эса адолатни” деб эътироф этади Зардушт.

Ахурамазда — ҳаётни, илиқлик ва ёруғликни яратди. Бунга жавобан, Аҳриман ўлим, совуқлик ва зулматни яратган! Фалакда бошланган тангрилар ўртасидаги кураш табиат ва инсон ҳаётида ҳам давом этади. Зардуштнинг эътиқодича, эзгулик ва ёвузлик кучлари курашида ақиллик ва адолат кучлари албатта ғолиб келади.

Бир нисбатга эътибор қилайлик: Ахурамазда ва Аҳриман қарама-қарши мақсадли ва манфаатли кучлардир. Бу билан зардуштийлик ва унинг асос китоби “Авесто” тириклик, тараққиётда зиддиятлар, қарама-қаршиликлар ҳамиша ёнма-ён ва ички чуқур боғланишларда мавжуд, деган фалсафани тасдиқлайди.

Зардуштнинг насиҳатларига кўра, инсон учун фароғатли ҳаёт — нотинч, хаёлий жаннатда эмас, балки унга таниш, қадрдон, жонли дунёда бўлиши лозим. Бироқ ёруғ дунёда бу олий тилакларга етиш учун эса одамзот жуда кўп мураккаб ва жиддий синовлардан ўтиши керак.

Шу жиҳатдан, “Авесто”да илгари сурилган белгиловчи маънавий фалсафа асосларига қисқа бир назар ташлайлик. Масалан, “Авесто”да бунёдкорликка, меҳнатга эзгу эҳтиром кўрсатилади. “Видевдат”нинг учинчи бобида **“Ким дон экса, адолатни экади бўлади”** деган ажойиб ҳикмат бор. Бу ҳикмат ҳозирги кунда ҳам ўткир куч билан жаранглайди ва маънавиятимизга кучли мафкуравий негиз бўла олади. “Авесто” даъватига кўра, инсон албатта меҳнат қилиши лозим, бироқ касб-ҳунар, қурилиш, зироатчилик ва чорвачилик билан шуғулланиши шарт. “Ким агар сўл ва ўнг қўли, ўнг ва сўл қўли билан бу заминга ишлов берса, о, Спитама —Зардушт, у манфаат келтиради” дейди қудратли Ахурамазда.

Яна бир фикр. Масалан, бошқа диний таълимотларда “Икки дунё” тушунчаси фоний ва боқий дунё тарзида тушунилади. Тирик борлиқдан ҳаётни шунга асосан “Беш кунлик дунё” ҳам деб таърифлашади. Энди “Авесто”га қулоқ тутайлик. Унда, “Ясна” (дуолар ва қурбонлик келтириш) китобида ҳам икки дунё тушунчаси бор. Бироқ “Авесто”да “икки дунё” тушунчаси моддий ва маънавий дунё маъноларида талқин этилган. Бу “Авесто” фалсафасининг дунёвийлигидан яна бир далолатдир.

Шуларга асосланиб бўлса керак, “Авесто” тадқиқотчилари зардуштийликни дунёдаги “Энг оқилона диндир” (С.Ю.Ольденбург) дейишади. Ю.А.Рапопорт “Зардуштийлик ўтмиш динларининг энг кучлиларидандир. Унинг будда, насроний, ислом ва исломга маълум даражада таъсири бор” деб хулоса чиқаради.

— Айтилганлардан хулоса қилсак, Марказий Осиёда дунёвийлик, дунёвий тафаккур, чиндан-да, чуқур илдизларга эга экан. Аён бўлаяптики, унинг илдизларидан ҳатто “Авесто”дай қадимий китобимиз ҳам баҳра олиб, кўкарган. Эҳтимол, бизнинг заминда дунёвий фалсафа мустаҳкам аньанага эга бўлганлиги учун ҳам кейинчалик бу ҳудудда дунёвий фанлар оламшумул ривож топгандир?

— Мен бу хулосангизга қўшиламан. Ҳатто худди шу дунёвий фалсафа, тирик ҳаёт асосларига чуқур эътиқод бизда мустаҳкам бўлганлиги учун дини исломнинг инсонпарварлик асосларини чуқурлаштирган кейинги тасаввуфий таълимот ҳам айни бизда равнақ топган, бу заминда Баҳоуддин Нақшбанднинг “Қалбинг Аллоҳда бўлсин, қўлинг меҳнатда бўлсин” деган таълимоти ҳам, бир чеккаси, шу тарзда илдиз отган, деб журъат этаман.

— Менимча ҳам, бу журъатингизда асос бордай. Энди “Авесто”нинг абадиятини таъминлаган омиллардан бири — унинг ўлмас маънавий-ахлоқий ўгитлари бўйлигидир, деган қарашлар ҳам бор. Бу тўғрида нима дейсиз?

— “Авесто” ўгитлари учта муҳим асосга — **эзгу ниятга, эзгу фикрга, эзгу амалларга** таянган. Ҳа, инсонда эзгу ният бўлиши керак, фикр-хаёллари инсоний бўлиши керак, у ҳаёт бузиш, вайрон этиш эмас, балки бунёдкорлик, яратиш, борлиқни гўзаллаштириш ва борлиқдаги ҳаётни мукаммаллаштиришга қаратилган амаллар билан машғул бўлмоғи керак. Бундан-да улуғ ғоялар борми?! Худди шундай ғоялари билан “Авесто” яшайверади-да.

Бизда барча қадимги улуғ китоблар, энг аввало, ўз давримиз ҳукмдорларининг ахлоқий-маънавий ўгитлар тарзида яратилган. “Шоҳнома” ҳам, Юсуф Хос Ҳожибнинг “Қутадғу билик” асари ҳам, Навоийнинг улуғ достонлари ҳам шу ниятда битилган. Аслида, бу аньана “Авесто”га бориб тақалади. “Авесто”да қадимги афсонавий шоҳ Жамшид (“Авесто”да Йима)нинг ибратли ҳукмронлиги тараннум этилади. Унинг подшолигида халқ бахтли-саодатли, касаллик ва ўлим кўрмай яшаган экан. Жамшид ўз салтанатидаги фуқароларга деҳқончилик, ҳунармандчилик, чорвачилик ва бошқа касб-ҳунарларни ўргатиб, қобилиятли ёшларга ахлоқий комил бўлиш ва билимларни чуқур эгаллашларини талаб этганди. Шунинг учун “Авесто”ни ўқиган ҳар бир инсон ўз давлатини ва элини, буюк Жамшидни ўз даврининг бошқа султонларига ибратли ҳукмдор тарзида гавдалантиради.

“Авесто” ўз даврининг таълим-тарбия муаммолари билан боғлиқ илғор ғояларни ҳам илгари суради. Масалан, бу китоб таълимотича, ёшлар фақат жисмонан бақувват бўлиши етарли эмас, улар теран маърифатли бўлиши, маънавий комилликка интилиши, меҳнатсевар, мурувватли бўлмоқлари керак. Бу айни биз бугун ўзимизнинг янги авлодларимизда кўришни ният қилаётган комил инсонийлик сифатларининг худди ўзгинасидир.

“Авесто” бугун экология, гигиена деб атаган соҳаларни ҳам ўз даврида юксак қадриятлар даражасига кўтарган. Инсон — ҳаво, сув ва заминнинг поклигини таъминлаши, табиатни асраб-авайлаши, ўзини доимо озода тутиши лозим. “Авесто”нинг бу ғоялари ҳозирги кунларда ҳам ўткир аҳамиятга эга. Унда бугунги тушунчада ватанпарварлик ғоялари ҳам мавжуд. Ахлоқий тамойиллар эмас, балки Ватан, она замин тақдирини ҳал этувчи зарурият сифатида талқин этилади. Инсон юқоридаги сифатларга эга, яъни у эзгу ниятли, эзгу фикрли ва эзгу амалли бўлса, у Ватанни оламдаги энг обод ва фаровон мамлакатга айлантира олади. Бу — “Авесто” даъвати.

Зардуштийларнинг юқорида сиз айтганингиздек, муътабар байрамларидан бири Наврўз эди. Наврўз байрамининг боқий умри, унинг минг йиллик синовлардан ўтиб яшаб келаётганлиги «Авесто»да тажассум топган дунёвий-ҳаётий фалсафанинг куч-қудратидан яна бир марта далолат беради. Йил, табиийки, баҳордан бошланади. Наврўз, аввало, шу ҳаётий мантиққа асосланиб, Шарқнинг катта ҳудудида азалда жорий этилган янги йил байрамидир. Бу — биринчидан. Иккинчидан, аждодларимизга тан беришимиз керак. Улар борлиқни кузатиб, вақт оқимининг шу қадар аниқ ҳисоб-китобини чиқаришганки, айнан Наврўз куни кун ва тун узунлик фурсати тенг келади. Ва 22 мартдан бошлаб кундузги вақт лаҳзама-лаҳза узая бошлайди. Яъни янги йилнинг бошланиши заргарона астрономик аниқлик билан белгиланган. Шу қадар аниқки, мана минг йиллар ўтса-да, бу ҳақиқатни ўзгартириб бўлмайди ва унга амал қилинади.

Бу — масаланинг бир томони. Иккинчи муҳим томони — Наврўз оламдаги ҳаётнинг қайта уйғониши. Аждодларимиз оламнинг мана шу уйғонишини, ҳаётнинг қайта ривожга киришувини эзгулик деб, бу эзгуликни эса байрам қилиш шарт, деб билишган. Эзгулик эса, инсоният бор экан, доимо эъзозланади. Демак, Наврўз ҳам абадийдир. Унга “Авесто” фалсафаси олқишлаган «Авесто» сўзи ҳам абадийдир. «Авесто» даврида табиатнинг қайта ҳаётий кучлари уйғона бошлаган бу кунда қишлоқ кўча ва хонадонларида озодалик ўрнатилган. Уй томларининг тўрт бурчагига олов ёқилган, тоза ва тиниқ сув солиб сопол идишларга дастлабки ниҳол баргларини ташлашган. Одамлар “Авесто”дан мадҳиялар куйлаб, қадимги дуоларни ўқишган. Улар Яхшилик ва Эзгулик тангрисини барча ёмонликларни йўқотишга, дала ва боғларга янги ҳаёт бағишлашга чақиришган. “Авесто”даги ишонч ва эътиқодга кўра, замин бу мадҳияларни тинглаб, яшил либосга бурканган.

Хуллас, “Авесто” фалсафалари долзарблигича қолмоқда. У инсониятнинг ёруғ келажагига, ёвузлик устидан эзгуликнинг ғалабасига ва адолат тантанасига ишонч ва умид бағишлайди. У — азиз ва қимматли бўлиб қолаверадиган буюк ёзма ёдгорликдир.

Суҳбатдош:
М.САФАРОВ.

ТАНЛОВГА ТАКЛИФ

Танлов сони № 08. Эълон қилинган куни: 2001 йил 28 феврал

Осиё Ривожланиш Банкининг 1595 (МЖ)-ЎЗБ рақамли кредити бўйича амалга оширилаётган «Умумтаълим мактаблари учун дарсликлар ва ўқув адабиётларини нашр қилиш тизимини такомиллаштириш» лойиҳаси доирасида Халқ таълими вазирлиги кутубхона фондлари учун кўргазмали қуроллар харид қилиш учун

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ.

Ўзбекистон Республикаси ҳукумати Осиё Ривожланиш Банки билан «Умумтаълим мактаблари учун дарсликлар ва ўқув адабиётларини нашр қилиш тизимини такомиллаштириш» лойиҳаси доирасида мактаб кутубхона жамғармалари учун кўргазмали қуроллар харид қилишга маблағ ажратиш тўғрисида келишган.

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги (харидор) умумтаълим мактаб кутубхона жамғармаларига харид қилинадиган ўзбек тилидаги кўргазмали қуроллари танлов ҳужжатларининг IV бобида белгиланган тарзда яратиш. Нашрга тайёрлаш ва чоп этиш, бутлаш, маркировка қилиш бўйича танловда қатнашиш ҳуқуқига (барча қатнашчилар ва уларнинг маҳсулотлари ОРБга аъзо бўлган давлатлардан бўлиши шарт) эга бўлган барча корхона ва ташкилотларни таклиф этади.

Танловда қатнашиш истагини билдирган барча иштирокчилар қуйидаги манзилдан қўшимча маълумот олишлари мумкин:

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги, Лойиҳани амалга ошириш гуруҳи, Лойиҳа менежери Г. Ш.Тугеевага.
700027, Тошкент шаҳри,
Ўзбекистон кўчаси, 80-уй,
Республика таълим маркази, 311-хона.
Алоқа учун телефон: (998 - 71) 1391573
Факс: (998 - 71) 1391571
Эл.почтаси: uzbpiu@globalnet.uz

Банк реквизитлари: Ташқи иқтисодий алоқалар миллий банки, марказий амалиёт бўлими, ҳисоб рақами 20203000100101044001 МФО 00882, солиқ тўлов рақами (ИНН) 201122808

Танлов ҳужжатларининг тўлиқ тўпламини олиш учун танлов иштирокчилари юқорида кўрсатилган манзилга мурожаат қилишлари ва Халқ таълими вазирлигининг юқоридаги қайд этилган ҳисоб рақамига 150 АҚШ долларининг сўмдаги эквивалентини тўлов амалга оширилган кундаги Марказий банк томонидан белгиланган курсда ўтказганликларини тасдиқловчи ҳужжат ҳамда корхонанинг ишонч хатини тақдим этишлари зарур бўлади.

Барча таклифлар танловнинг умумий қийматидан 2 фоизини ташкил этадиган Банк кафолати билан бирга 2001 йилнинг 10 апрел соат 10.00 гача топширилиши шарт.

Танлов таклифлари 2001 йил, 10 апрел соат 10.30да, Тошкент шаҳар, Мустақиллик майдони, 5-уй, 5-қават, Халқ таълими вазирлигининг кичик мажлислар залида барча қатнашчилар иштирокида очилади.

Таклифнинг умумий қийматидан 2 фоизини ташкил этган Банк кафолатини 2001 йил 10 апрел соат 10.30 гача тавсия этолмаган танлов иштирокчилари танловда қатнаша олмайдилар.

Халқ таълими вазирлиги танлов таклифларини тайёрлаш жараёнида қатнашчиларнинг сарф этган харажатларини тўлаш мажбуриятини олмайди.

«Ўзмевасабзавотузумсаноат-холдинг» компанияси раҳбарияти ва жамоаси компаниянинг моддий-техника ресурслари билан таъминлаш ва транспорт бошқармаси бошлиғи Қосим Қамбаровга волидаи муҳтарамаси **ТОҲИРАхон аянинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Савдо ва тижорат кўмаклашувчи «Савдогар» акциядорлик тижорат банки бошқаруви ва жамоаси банкнинг Пайариқ туман бўлими бошқарувчиси Кучқоров Кубаевга ўғли **Алишер КУБАЕВ ва жияни Рустам ЖИЯНОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади ва ҳамдардлик билдиради.

Она замин юлдузлари

Ҳожиакбар ШАЙХОВ, ёзувчи, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими.

(Илмий очерк)

Тиббиётимиз келажаги

Сурхондарё вилоятининг жанубий ҳудудида Катта Чўл ястаниб ётади. Бу ер қумликлар, гиёҳлар, ёввойи буталар ва тошлоқзорлардан иборат. Ана шу чўлнинг қоқ ўртасида бўйламаси бир неча чақиримга чўзилиб кетган «Учқизил» сунъий денгизи мавжланиб турибди. Қизиғи шундаки, бу мўъжаз денгизнинг суви худди Қора денгизники каби турфа минерал унсурларга бой бўлиб, қишин-ёзин кўм-кўк рангда товланиб туради.

1970 йили Тошкент давлат тиббиёт институтини имтиёзли шаҳодатнома билан тамомлаб, 1977 йилгача шу институтда ассистент бўлиб ишлаб, тажрибали шифокор-терапевт даражасига кўтарилган Зокиржон Зуннунов ўзи туғилиб ўсган Сурхондарё вилоятига қайтиб, соғлиқни сақлаш бошқармасида бош терапевт лавозимида хизмат қила бошлади. Худди шу кезларда ана шу денгиз тарихи билан қизиқиб қолди. «Учқизил» мавзесидаги кекса отахонлар билан суҳбатлашиб, бу сунъий денгизнинг ўрнида илгари туз конлари бўлгани, сўнгра тузларнинг асосий қисми қазиб олингач, юзага келган улкан ҳавза Амударё суви билан тўлиб қолганини аниқлади. Кейинчалик у ўзига янги ўзан ҳам топиб, яна Амударёга қуйиладиган бўлибди. Денгиздаги сув таркибини ўрганиб, ниҳоятда шифобахшлиги ҳамда унинг соҳилида олтингугуртли ва йод-бромли эритма манбалари борлигидан хабар топгач, миясида бу ерда шифохона ёки сиҳатгоҳ бунёд этиш фикри туғилди.

Бу ўртада Зокиржон Рўзиевичнинг ташаббуси ва бевосита иштирокида вилоятнинг барча шаҳар ва туман поликлиникаларида кардиология хоналари, 1979 йили вилоят «Жайронхона» физиобальнеологик (йод-бромли сувда даволаш) шифохонасида республикамизда биринчилар қаторида реабилитацион кардиология бўлими, Сариосиё, Шўрчи, Денов, Бойсун марказий шифохоналарида ҳам кардиология бўлимлари ташкил этилди. Термиз ва Денов тез ёрдам хизмат шохобчаларида махсус кардиология гуруҳлари иш бошлади.

Зокиржон Зуннунов ташкилий ишлар билан бир қаторда юрак-ишемик касаллигининг арид — иссиқ иқлим шароитида ўзига хос кечиш хусусиятларини текшириш юзасидан илмий-тадқиқот ишлари олиб борди. 1990 йили «Юрак-ишемик касаллигида қон-томир тизимининг арид иссиқ иқлим шароитидаги адаптив (мослашувчан) ва ноадаптив ўзгаришлари ҳамда уларни мувофиқлаштириш» деган мавзуда докторлик диссертациясини муваффақиятли ҳимоя қилади.

Халқаро нуфузга эга йирик илмий марказларда обдон «пишиб», юрак ва қон-томир тизимларини даволаш бўйича етук мутахассисга айланган Зокиржон Рўзиевич ўзи туғилиб, вояга етган ҳудуддаги сунъий денгиз соҳилларида яна пайдо бўлди-ю, бундан бир неча йил муқаддам миясида туғилган антиқа ғоясини қатъият билан амалга жорий қилишга киришди. Республика Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва вилоят раҳбариятининг тиббиётга мутасадди вакилларига сунъий денгиз соҳилида сиҳатгоҳ ёки клиника барпо этиш халқимиз учун нечоғли фойдали иш экани, бунда беморлар турли заҳарли дори-дармонларсиз, физиотерапик ва халқ табобати усулларида табиий шароитларда шифо топишини босқичма-босқич эринмай тушунтирди. Қабри ва мақбараси «Учқизил»дан бир неча чақирим жанубда жойлашган улуғ аллома ва табиб Ҳаким ат-Термизий ҳазратлари одамларни айни шу усулларда даволаганларини ҳам амалий далиллар асосида исботлаб, уларни кенг миқёсда қайта тиклаш зарурлигини ҳам такрор-такрор уқтирди. Мустақиллик арафаси эмасми, мамлакатимиз анча иқтисодий қийинчиликларни бошдан кечираётганига қарамай, ўшанда республика ва маҳаллий ҳокимият поғоналарида олимни тушунишди ва имкон даражасида қўллаб-қувватлашди.

Шундай қилиб, Тошкентдаги саломатликни тиклаш ва табиий даволаш илмий-тадқиқот институтининг Термиз филиали 1990 йилнинг август ойидан бошлаб «Жайронхона» вилоят физиотерапия шифохонаси негизида фаолият бошлади. Институт директори лавозимига Зокиржон Зуннунов тайинланди.

1991 йилнинг 1 июлидан институт филиали хушманзара «Учқизил» сунъий денгизи соҳилида қурилган 60 ўринли янги клиника биносига кўчиб ўтди ва шу даврдан дастлабки илмий-амалий ишлар бошлаб юборилди. 1995 йили янги қурилган даволаш-ташхис биноси ишга туширилиши муносабати билан клиникада ўринлар сони яна 80 тага кўпайтирилиб, илмий-тадқиқот ишларини янада кенгроқ миқёсларда олиб бориш учун етарли шарт-шароитлар яратилди.

— Ҳозирги кунда институт таркибида кардиология, неврология, пульмонология (ўпкашунослик), терапия бўлимларидан иборат жами 140 та ўринга мўлжалланган бир бутун клиника фаолият кўрсатмоқда, — дейди Зокиржон Рўзиевич биз билан суҳбатда. — Шифохонамиз замонавий тиббий электрон-техника воситалари билан жиҳозланган. Шунингдек, даволаш-ташхис бўлимлари, 2 та физиотерапия, 2 та бальнеологик (олтингугуртли, йод-бромли) сув муолажалари, жисмоний даволаш машқлари ва механотерапия бўлимлари, уқалаш (массаж), иқлим ва қум билан даволаш бўлинмалари, клиник биохимия ва функционал-ташхис тажрибахоналари, игна ва лазер нурлари билан даволаш, гипербарик оксигенация (кучли босим остида кислород билан таъминлаш) хоналари, 2 та спорт майдончаси ва 2 та ошхона мавжуд.

Институтнинг саломатликни тиклаш ва табиий даволаш усуллари бўйича илмий-клиник бўлимида юрак-қон томир, асаб ва нафас олиш тизимлари паталогияси бўлинмалари, тиббий-иқлимий ва иқлимий бальнеотерапия бўлинмалари, шарқ табобати, махсус текшириш ва ташхис қўйиш, курорт манбаларини ўрганиш ва ҳимоя қилиш ҳамда ташкилий-услубий бўлинмалари илмий-амалий фаолият кўрсатмоқда.

Зокиржон Зуннунов раҳбарлигида дунёда биринчи бўлиб қуёш нури таъсирида табиий қизиган бархан қумлари билан даволаш ишлари илмий асосда йўлга қўйилди, хусусан, хафақонлик ва сурункали бронхит касалликларини табиий псаммотерапия (қум ваннаси) муолажалари билан даволаш усуллари илмий асосланди. Олим раҳбарлигида ушбу усул ёрдамида даволашга кўрсатма ва монийликлар ишлаб чиқилди.

— «Хўжаикон» туз ғорида ҳам қандайдир даволаш ишлари олиб бораётган экансизлар? — сўраймиз шифокордан.

— Ҳа, туз ғорларида даволаш ҳам ота-боболаримиздан қолган қадимий даволаш усулларидан. «Хўжаикон» туз ғорида биз Ўзбекистон шароитида биринчи бўлиб спелеотерапевтик (юнонча спелео — ғор, терапия — даволаш) муолажанинг мавжуд шароитга мослаштирилган усулини ишлаб чиқиб, амалиётга татбиқ этдик. Бу усул жуда қадимий бўлса-да, илмий адабиётлардаги маълумотлар сўнгги даврларда пайдо бўла бошлади.

Ҳозирги кунда институтда 20 дан зиёд олий маълумотли ёш ходимлар фаолият кўрсатишаётган бўлса, уларнинг 4 нафари Зокиржон Рўзиевич раҳбарлигида илмий-тадқиқот ишлари ўтказиб, номзодлик диссертацияларини муваффақиятли ҳимоя қилишган. Домланинг яна бир неча аспиранти ўз соҳалари бўйича илмий-амалий изланишлар олиб бормоқда. Зокиржон Зуннуновнинг ўзи эса, тиббиёт фанлари доктори, профессор, Нью-Йорк Фанлар академияси академиги, АҚШдаги халқаро географлар жамиятининг фахрий аъзоси эканлигини эшитиб, мамнун бўлдик.

Институтнинг «Таклифлар ва мулоҳазалар» дафтарини варақлаб, ҳайратга тушасан, киши. Унда республикамизнинг оддий меҳнаткашлари, чет элликлардан ташқари Россия, Белорус, Қозоғистон, Қирғизистон, Туркманистон, Тожикистон ва бошқа давлатлардан шифо истаб, ташриф буюрган таниқли олимлар, ёзувчи-шоирлар ва давлат арбобларининг ҳам чинакам миннатдорлик туйғулари ила йўғрилган дил сўзларини ўқишингиз мумкин. Зеро, Сурхон қумликларидаги шифохона довруғи тобора кенг тарқалмоқда.

Буларнинг барини кашф этиб, халқ хизматига қўйган олим Зокиржон Зуннуновнинг хизматларини алоҳида таъкидласак арзийди. Бу ажойиб шифо масканида дори-дармонларсиз, табиий усуллар билан даволаш эса, терапиянинг нурли келажаги эканлигига шубҳамиз йўқ.

ҲИКМАТ

Ҳунар ўрган,
чунки ҳунарда
кўп сир,
Ёпиқ
эшикларни очар
бирма-бир.

Жумбоқ

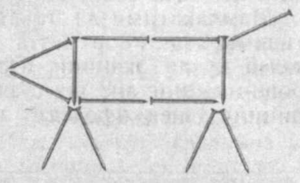

Иккита мих ўрнини ўзгартириш билан ушбу расмда тасвирланган жонзотни қарама-қарши томонга карата оласизми? Фақат бир шарт шуки, дум ўзгармасдан шу ҳолича қолиши керак.

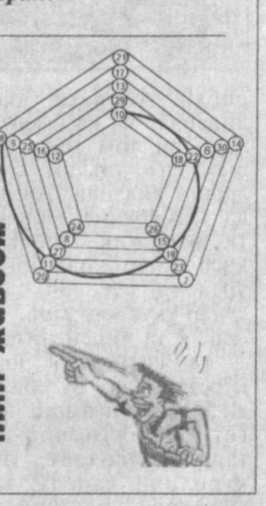

Кечаги жумбоқнинг жавоби.

ИШБИЛАРМОН АЁЛЛАР УЧУН КАСБИЙ ТАЪЛИМ БЎЙИЧА ЁЗГИ ДАСТУР
САМАРҚАНД, ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
2001 йил 20 май - 8 июн
ОКЛАХОМА ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ ВА
АҚШ ДАВЛАТ ДЕПАРТАМЕНТИНИНГ ТАЪЛИМ ВА МАДАНИЯТ МАСАЛАЛАРИ БЎЙИЧА БЮРОСИ ҲОМИЙЛИГИ ОСТИДА

- ***Учта бир ҳафталик машғулот сессиялари Самарқанд шаҳрида олиб борилади.***
- ***Йўлкира, озиқ-овқат ва турар жой харажатлари грант ҳисобидан тўланади.***
- ***Мамлакат миқёсида олиб борилган анкеталар тарқатиш жараёни натижасида 78 иштирокчи танлаб олинади.***
- ***Ўзбекистоннинг барча вилоятларидан аёллар танлаб олинади.***
- ***Машғулот сессиялари АҚШ ва ўзбекистонлик бизнес соҳасидаги мутахассис аёллар томонидан олиб борилади.***

Машғулот мавзулари қуйидагиларни ўз ичига олади:

- *бизнесни бошлаш йўллари;*
- *ходимларни бошқариш;*
- *бизнес — режа яратиш;*
- *компьютер ва Интернетда ишлаш сабоқлари;*
- *ўз бизнесини тарғибот қилиш;*
- *бизнес қонунчилиги масалалари;*
- *бизнесда мулоқот;*
- *аёллар саломатлиги ва хавфсизлиги масалалари;*
- *бошқа мавзулар.*

Семинар иштирокчилари ўзбекистонлик бошқа тадбиркор аёллар билан учрашадилар, бутун республикадан таклиф этилган ишбилармон аёллар билан мулоқотда бўладилар ва Самарқанднинг тарихий обидаларини зиёрат қиладилар.

Мурожаат қилиш тартиби:

Расмий анкетани вилоятингиздаги Ишбилармон аёллар уюшмасидан олинг. Анкетани тўлдириб, уни олий ўқув юрти гувоҳномаси ва иш дафтарчангиз нусхалари билан бирга Ишбилармон аёллар уюшмасига 2001 йил 15 мартгача топширинг. Танлаб олинган иштирокчилар рўйхати 2001 йил 1 апрелгача маълум қилинади.

Иштирокчиларга қўйилган талаблар:
- ***Ўзбекистон Республикасининг фуқароси бўлиши;***
- ***олий маълумотга эга бўлиши;***
- ***танлаган соҳаси ва эгаллаган лавозимидан қатъи назар, камида 3 йиллик иш тажрибасига эга бўлиши;***
- ***ушбу дастур жараёнида эгаллаб олган билим ва қобилиятларини ўз атрофидаги бошқа аёллар билан ўртоқлашиш иштиёқига эга бўлиши лозим;***
- ***инглиз тилини билиш зарур эмас.***

Қўшимча ахборот ёки Интернет орқали анкета тўлдириш учун «http://advertising.okstate.edu/uzbekistan» саҳифасига мурожаат этинг.

ИШБИЛАРМОН АЁЛЛАР УЧУН КАСБИЙ ТАЪЛИМ БЎЙИЧА ЁЗГИ ДАСТУР
САМАРҚАНД, ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
2001 йил 20 май - 8 июн

Расмий анкета

Қуйидаги анкетани тўлдириб, битирган олий ўқув юртингиз гувоҳномаси ва иш дафтарингиз нусхалари билан бирга вилоятингиздаги *Ишбилармон аёллар уюшмасига топширинг ёки қуйидаги рақамга факс орқали жўнатинг
Шаҳбоз Эшпўлатов
факс: +(998) (662) 31-22-72
Шунингдек, сиз Интернетдаги «http://advertising.okstate.edu/uzbekistan» саҳифасида ҳам анкетани тўлдиришингиз мумкин.

Исмингиз ____________________
Турар жой манзили ____________________
Шаҳар __________ *Вилоят* __________ *Индекс* __________
Тел. (уй) __________ *Тел. (ишхона)* __________
Иш жойи манзили ____________________
Электрон почта (ихтиёрий) __________ *Факс* __________
Туғилган сана ва жой ____________________
Ихтиёр этган сессия (бирини белгиланг):

________ *20-25 май* ________ *27 май - 1 июн* ________ *3-8 июн*

Иш тажрибангиз:
Сўнгги иш жойингиздан бошлаган ҳолда 3 йил мобайнида эгаллаб келган лавозимларингиз ҳақида ҳикоя қилинг.
Ишлаган муддатларингиз ва иш мажбуриятларингиз нимадан иборат бўлганлигини айтиб ўтинг. Ёзиш учун кўпроқ жой керак бўлса, ушбу варақанинг орқа саҳифасидан ҳам фойдаланишингиз мумкин.
Маълумотингиз:
Илтимос, эгаллаган маълумотларингиз ҳақида айтиб беринг. Ўқиган фанлар ва илмий даражаларингиз ҳақида маълумот беринг. Ёзиш учун кўпроқ жой керак бўлса, ушбу варақанинг орқа саҳифасидан ҳам фойдаланишингиз мумкин.
Махсус қобилиятларингиз:
Сизни яхшироқ бизнес етакчиси қилиши мумкин бўлган махсус қобилиятларингизни санаб ўтинг: компьютерда ишлаш қобилиятингиз, билган чет тилларингиз, ўқиган махсус курсларингиз ва бошқалар ҳақида айтиб ўтинг.
Мақсадингиз ҳақида баёнот:
Ушбу дастурда иштирок этмоқчилигингизнинг сабаблари нимадан иборат эканлигини тушунтириб берувчи кичик ҳикоя ёзинг, билим ва қобилиятларингиз, эгаллаган маълумотингиз ва иш тажрибангиз сизни дастурда таълим олишга қандай тайёрлаганини изоҳлаб беринг. Мақсадларингиз, фикрингизча, ушбу дастур қандай қилиб шу мақсадларингизга эришишга кўмаклашишини айтиб беринг.

Вилоятлардаги *Ишбилармон аёллар уюшмаларининг манзилгоҳлари:

1. **Андижон ш., Шокиров кўчаси, 3-уй, 57-хонадон, Раис — Муҳитдинова С.Ф., тел.: (37422) 24-23-77, 24-53-22.**
2. **Бухоро ш., Навоий шоҳкўчаси, 5-1. Раис — Аҳмедова Д.Б., тел.: (36522) 26-07-45.**
3. **Қарши ш., «Ўзбекистон» кўчаси, 219, Директор — Самадова Н., тел.: (37522) 3-44-80.**
4. **Наманган ш., «Дўстлик» кўчаси, 8, Раис — Абдуҳалимова М.А., тел.: (36922) 4-16-47.**
5. **Урганч ш., «Тинчлик » кўчаси, 29-уй, Раис — Жумамуротова К.Ш., тел.: (36222) 4-27-64.**
6. **Нукус ш., Шомуротова кўчаси, 86-уй, 3-қават, Раис — Саекеева А., тел.: (36122) 22-50-46, 22-66-47.**
7. **Самарқанд ш., Гагарин кўчаси, 149, Раис — Жафарова Х.М., тел.: (36622) 22-89-17, сот. 38-49-74.**
8. **Жиззах ш., Ш.Рашидов кўчаси, 64/504, Раис — Ҳамдамова С.У., тел.: (37222) 4-44-72.**
9. **Тошкент вилояти, Тошкент ш., Абай кўчаси, 6-«А», 713. Раис — Маҳмудова Г.М., тел.: 144-33-41, 144-84-11.**
10. **Сирдарё вилояти, Гулистон ш., 3-микр. Бизнес-марказ, 3-қават, 77-хона, Раис — Мамаева Г.М., тел.: (36722) 25-11-21.**
11. **Фарғона вилояти, Фарғона ш., Қосимов кўчаси, 58-уй, 25-хонадон, Раис - Салмонова М.Н., тел.: (37322) 24-53-11.**
12. **Навоий ш., «Ғалаба» кўчаси, 14-12-21, Раис — Юрикова Л.И., тел.: (43622) 4-50-66.**
13. **Қўқон ш., М.Хўжаев кўчаси, 73. Раис — Эргашева С.М., тел.: (37355) 3-25-82.**
14. **Термиз ш., Ф.Хўжаев кўчаси, 15,5-м-н, 8-уй, 13-хонадон, Раис — Ёдгорова М.И., тел.: (37622) 5-07-08.**

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати: Э. Болиев (масъул котиб — «Халқ сўзи»), М. Егоров (масъул котиб — «Народное слово»), Ш. Жабборов (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»), Ш. Ризаев, С. Зинин, М. Миралимов, С. Муҳиддинов, М. Сафаров, Р. Фарҳодий, И.Худоёров, И. Шоғуломов, О. Қаипбергенов (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»), Ў. Ҳошимов.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

ТЕЛЕФОНЛАР:
Хатлар бўлими 136-29-89; Котибият 133-10-28; Эълонлар 136-09-25.

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 00001-рақам билан рўйхатга олинган.
Буюртма Г — 2115. 32212 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2.
Газета IBM компьютерида терилди ва операторлар Жамшид ТОҒАЕВ ва Зокир БОЛТАЕВ томонидан саҳифаланди.
Таҳририятга ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи котиб — А. Орипов.
Навбатчи муҳаррир — О. Раҳимов.
Навбатчи — Э. Мавлонов.
Мусаҳҳиҳ — Ш. Машрабоев.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.
Босишга топшириш вақти—21.00 *Босишга топширилди: 20.30* 1 2 3 4 5 6